

01438

B 264/44

C II

F

TIDNINGEN

FÄDERNESLANDETS

REDAKTION.

—
"Fäderneslandets" uppdagade mysterier.

—
1872 års upplaga.

—
Med porträtt af "Fäderneslandets" förläggare.

=====
Pris 1 rdr rmt.
—

Se tillkännagifvandet på andra sidan

Vördsamt tillkännagifvande.

Icke af samma ansvarige utgifvare, men under ledning af samma redaktion, som förlidet år ombesörjde utgifvandet af en annan brochyr, hvilken bar titeln: **Tidningen Fäderneslandet och dess Redaktion.** — Fäderneslandets afslöjade hemligheter, är denna brochyr utgifven. Det oerhörda uppseende, som den sistlidet år utgifna brochyren väckte, den enorma och hastiga afsättning, den vann, och den välvilja och de sympathier, hvarmed den omfattades, hoppas man måtte äfven komma denna brochyr till del, helst densamma innehåller en mängd nya upplysningar, hvilka aldrig förut varit i tryck eller skrift omformalda, men som det blifvit oss möjligt att kunna meddela tillfölje af våra allvarliga bemödanden att lägga tidningen **Fäderneslandets** redaktions förhållanden i öppen dag; och då det språk, vi fört, är så stödadt, som ämnena kunnat tillåta, och de upplysningar, vi gifvit, sannfärdiga, ehuru beklagligtvis ohyggliga, våga vi innesluta denna brochyr i allmänhetens bevågenhet och fortroende.

Stockholm, Mars 1872.

Utg.

Till allmänheten!

— Tidningen Fäderneslandet har i snart två decennier utgjort svenska pressens skamfläck, svenska nationens nesa och en otalig mängd hederliga och oförvitliga människors förargelse och skräck genom de oerhörda och infama lögnar, som tidningen utspridt om redliga medborgare.

Tidningen har utgifvit sig för att vara de så kallade förtrycktes målsman och en kämpe för sanning och rätt. Aldrig hafva väl dessa uppgifter blifvit så hånade, dessa ord så nesligt förvrängda, som af "Fäderneslandets" redaktion. Hennes enda traktan och mål har varit att förtjena pengar, och sättet hvarpå detta kunde ske har fått vara hvilket som helst. För att nå detta mål har tidningens redaktion icke aktat för rof att häda religionen; att häna och lasta rikets sty-

relse; att smäda lagarne, lagstiftarne och
 lagskiparne; att uppvigla till att störta
 den bestående ordningen; att intränga
 inom familjelifvets fridlysta område och
 göra de förfärligaste och osannfärdigaste
 beskrifningar öfver ärbara qvinnor och
 oskyldiga barn; att beskylla fullkomligt
 redbara menniskor för att vara tjufvar
 eller på annat sätt vanhederliga; att be-
 gagna falska vittnen för att freda sig sjelf
 och söka binda oskyldiga menniskor till
 brott; att ockra på lasten genom att taga
 mutor för att icke uppdaga förseelser
 eller förbrytelser, som verkligen blifvit
 begångna; att beljuga de styrande från
 den högsta till den lägsta i alla lands-
 ändar och uppdikta den ena sannings-
 vidriga historien efter den andra om huru
 folket i landet förföljes, huru dess rätt
 kränkes, huru lagarne suspenderas och
 våld och våld herrska; att på det geme-
 naste sätt söka förvränga all sanning och
 nedsvärta allt stort, skönt och ädelt; att
 kittla och reta lidelserna och sprida de-
 moralisationens gift i hela befolkningen
 för att destobättre kunna ockra på an-
 dras ökunnighet och sina egna lögner

m. m. m. m. Och allt detta har skett sedan tidningen köptes af förre exekutionsbetjenten, numera boktryckaren Jacob Fredrik Hagström.

Under denna tid har tidningen nått en spridning, som ingen svensk tidning hittills haft; men synes nu vara i betydligt aftagande; ty vare sig att allmänheten kommit underfund med tidningens verkliga systemål och derföre rättvisligen börjat afsky densamma, eller att den öfriga, den hederliga tidningspressen lyckats sätta en gräns för det publicistiska skoj, som "Fäderneslandet" såsom handverk idkat; nog af: "Fäderneslandet" har sjunkit så, att enligt Stämpelkontorets utfärdade intyg hafva år 1870 för "Fäderneslandet" afstämplats trehundra-tjugufem tusen (325,000) tidningar mindre än 1866; och vid början af detta år förlorade "Fäderneslandet" ytterligare omkring två tusen prenumeranter förutom en mängd lösnummerköpare.

Det oaktadt och ehuru tidningens läsekrets blifvit så betydligt inskränkt, har man likväl ansett tidningen vara spridd nog för att inför allmänheten framlägga

en någorlunda utförlig beskrifning öfver hennes föregående och nuvarande redaktion och mera framstående medarbetare; och hafva derföre några personer, som väl känna "Fäderneslandets" personal och dess antecedentia, beslutat att inför allmänheten blotta denna liga.

Den enkla och rena sanningen skall ligga till grund för alla våra uppgifter, hvilka dels äro grundade på fakta och dels på verkligen passerade händelser, som visserligen icke varit föremål för domstolars eller myndigheters undersökning eller behandling, men som icke destomindre timat och kunna ledas i bevis, ehuru i flera fall preskriptionstiden är förliden.

Taflan blir dystert och mörk, men vi kunna icke hjälpa det; ty det finnes knappast ett brott skrifvet inom ramen till Svea rikets lag, som icke är utaf en eller flera af redaktionens medlemmar begånget. Vi hafva här icke, liksom "Fäderneslandet" brukar, oförskyladt angripit en mängd oförvilliga menniskor, utan vi hafva rent af ansett för en pligt att för allmänheten afkläda dessa samhällets

prostituerade personer, hvilka utsatt och utså så mycket ondt och frammana så mycken sorg, så många tårar och förbannelser.

Att "Fäderneslandet" nu skall hiskligt komma att skrika om skandal, inse vi nog, liksom att redaktionen skall vända sig emot oss personligen, i brist på annat, men sin vana trogen, med falska vittnen; men vi frukta icke "Fäderneslandet" eller dess redaktion, ty vi lita på sanningens seger, och vi våga hoppas, att allmänheten skall hålla oss räkning för att vi oförskräckt blottat nära nog hvad Sverige eger uslast och lägst.

Stockholm, 1 Mars 1872.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in approximately 15 horizontal lines across the page.

Tidningen Fäderneslandets uppkomst, fortgång och när- varande ståndpunkt.

Den nu ifrågavarande tidningen Fäderneslandet började först utgifvas i Lund den 8 Mars 1852 af fil. doktor Nils Rudolf Munck af Rosenschöld. Då denne blef relegerad från universitetet i Lund, flyttade han 1853 till hufvudstaden och fortsatte der utgifvandet af «Fäderneslandet». Genom det råa, ohyfsade och fantastiska språk, som tidningen förde, tillvann densamma sig inga sympathier, utan förde ett trånande lif. Detta gjorde att Munck af Rosenschölds ekonomi äfven försämrades och att Rosenschöld blef insolvent. Emellertid hade han iklädt sig en borgen för förre furiren Carl Gustaf Ugglas å 500 rdr, hvilken borgensförbindelse var lemnad i förre exekutionsbetjenten J. F. Hagströms händer. Carl Gustaf Ugglas utgaf den tiden en tidning, benämnd «Allmänna Tidningen», och hvaraf endast några få nummer utkommo. Denna tidning var egentligen uppsatt af exekutionsbetjenten Hagström, som genom densamma skulle låta försvara det skoj han bedref både i procenteri- och lif-

assurance-affärer. Men, som sagdt, den tidningen måste snart upphöra. Samtidigt dermed blef Munck af Rosenschöld, som då ännu utgaf «Fäderneslandet», lagsökt för den borgen, han ingått för Ugglan, emedan Hagström ville åta «Fäderneslandet», då «Allmänna Tidningen» upphörde, för att inom pressen hafva en försvarare för sina snygga «affärer». Rosenschöld afstod då likväl icke «Fäderneslandet» åt Hagström, utan betalade borgensförbindelsens halfva belopp med 250 rdr och skref ny förbindelse å återstoden. Hvar tredje månad skrefs denna förbindelse om och åttatiofem (säger 85) procents ränta tog Hagström. Rosenschölds skuld växte derföre oupphörligt och hastigt, och inom helt kort var han skyldig till Hagström 1,500 rdr. Nu var Rosenschöld oförmögen att betala detta belopp och måste derföre till Hagström öfverlemna «Fäderneslandet».

Redan då Ugglan utverkade sig Rosenschölds borgen var plan uppgjord emellan Ugglan och Hagström att ruinera Rosenschöld för att för ringa eller ingen afgift komma åta «Fäderneslandet»; och skulle, om detta lyckades, Hagström blifva egare utaf och Ugglan hufvudredaktör för tidningen. Ugglan erhöll af Hagström 100 rdr banko för Rosenschölds förberörde borgen å 500 rdr, men Rosenschöld erhöll hvarken utaf Ugglan eller Hagström en skilling; och sålunda fick Rosenschöld för sin godtrogenhet att borga både betala kontanta pengar och lemna ifrån sig sitt tidningsföretag. På sådant sätt blef Hagström

egare till «Fäderneslandet», och Uggla, efter af-
tal dem emellan, hufvudredaktör.

Hittills var allting godt och väl, ty målet
var vunnet; men nu uppstod svårighet för Hag-
ström att skaffa pengar till tidningens skötande.
Sedan han väl erhållit tryckpapper på kredit,
började han med att skoja sig från betalningen
för detsamma, och den långvariga och fula rättegång,
som derom fördes, refererades vidlyftigt i
tidningarne i slutet på 1850-talet. Mamsell
Charlotta Sundin, som otaliga gånger varit Hag-
ströms hjälp och stöd, kunde icke heller lemna
vidare assistans, och vigilansen började derföre
på alla håll och kanter.

Dessförinnan, eller den 17 Oktober 1856
upprättades dock emellan Hagström och bemälda
Charlotta Sundin följande köpeafhandling, på det
att den egendom, som Hagström innehade men
som uteslutande tillhörde Sundin, icke skulle
kunna utmätas för Hagströms skulder:

«Till Mamsell Charlotta Sundin försäljer under-
tecknad följande lösegendom, nemligen:

Boktryckeri-inventarier:

1 st. Boktryckarepress af jern med tillbehör	Banco Rdr	200: —
1 » d:o d:o	-	200: —
1000 // diverse stil, ny	-	433: 16.
500 // gammal stil samt diverse träsnitt	-	125: —
2:ne Färgbord med valsar och tillbehör	-	10: —
12 par kaster med ställningar	-	33: 16.
1 st. Cylinder till valsgjutning	-	5: —
12 » Vinkelhakar	-	12: —
10 ris tryckpapper, stämpladt	-	50: —
1 st Vaskbord	-	6: 32.

18 » Jernramar	-	-	30: -
Diverse Linier etc.	-	-	10: -
1 st. Vignett af metall	-	-	20: -
Diverse tidningar, såsom makulatur 10 lisp.	-	-	16: 32.
2 st. Lampor, 8 st. tryckeristakar	-	-	12: - 1,164: -

Möbler:

1 st. Chiffonier af mahogny med mes- singsbeslag	-	-	33: 16.
1 » Soffa, klädd med Guttaperchatyg	-	-	40: -
8 » Stolar, klädda med d:o	-	-	26: 32.
1 » Utdragssoffa med 6 st. stolar, klädda	-	-	40: -
1 » d:o och 6 st. stolar, d:o	-	-	30: -
6 » Rottingsstolar	-	-	6: -
1 » Skrifbord af mahogny	-	-	33: 16.
1 » Soffa och 4 stolar, klädda	-	-	33: 16.
2 » Skrifbord	-	-	10: -
4 » Feauteuiller	-	-	8: -
1 » större Hvilstol, klädd med gutta- percha	-	-	33: 16.
2 » Ländstolar, klädda med d:o	-	-	20: -
1 » Gungstol	-	-	6: 32.
1 » Divansbord af mahogny	-	-	10: -
2 » Spelbord af sockerkist	-	-	10: -
3 » diverse Bord	-	-	10: -
1 » större Bokbylla	-	-	10: -
1 » mindre d:o	-	-	3: 16.
1 » Pendyl	-	-	20: -
1 » Väggeklocka	-	-	8: -
12 » diverse Taflor i ramar	-	-	33: 16.
2 » Spegel i ramar	-	-	25: -
1 » Klädsåp	-	-	10: -
3 » Commoder med tillbehör	-	-	15: -
8 » Rullgardiner	-	-	21: 16.
8 lufter Gardiner med ornament	-	-	13: 16.
1 st. Gardinskappa med d:o	-	-	10: -
1 » Dragkista med messingsbeslag	-	-	10: -
2 » smärre Byråer af sockerkist	-	-	20: -
1 » Pappersskåp	-	-	10: -
1 » Follbänk	-	-	3: 16.

563: 16

Sängkläder och Linne:

5 st. Bolster med fjeder och diverse stopning	-	-	50: -
--	---	---	-------

6 st. Madrasser, 8 st. med tagel och		
3 " med diverse stoppning	-	60: --
6 " Långkuddar	-	20: --
12 " mindre Kuddar	-	22: --
6 " Sängtäcken	-	16: 32.
3 " Yllefiltar	-	10: --
18 par Lakan	-	36: --
6 st. Örngottsvar	-	4: --
2 dussin Handdukar	-	6: --
2 st. Dukar och 18 Servietter	-	10: --
3 Golfnattor	-	13: 16. 248: --

Diverse.

2 st. Guldur med kedjor, nycklar och fjederringar	-	100: --
2 " Silfverfickur med d:o	-	33: 16.
12 " Pipor med silfverbeslag	-	66: 32.
6 " diverse Ringar af guld	-	30: --
1 " emaljerad Dosa af d:o	-	20: --
3 " Matskedar och 3 st. Theskedar af silfver	-	20: --
Diverse fordrings- samt andra handlingar för	-	1,000: --
Diverse Glas och Porslin för d:o vedförråd, 4 famnar	-	6: 32.
Min garderob, bestående af en tulubb, en kappa, öfverrockar, bonjourer, frackar, byxor och västar samt tre dussin linnen och diverse skodon	-	250: -- 1,566: 32
500 ℓ Smergel i Carduser	-	100: --
50 " d.o, lös	-	10: --
100 ris Glas-slippapper	-	200: --
Diverse Smergelduk och Smergel-papper	-	20: --
1 st. flyttbar Jernspis med allt tillbehör	-	10: --
2 tunnor stött Glas	-	20: --
Diverse verksaker, bord, skåp etc.	-	20: --
1 st. Soffa, klädd med vaxduk, 1 Pulpet	-	13: 16. 393: 16.
Diverse böcker, planschverk och tidningar	-	50: --

Summa Banco Rdr 3,985: 16,

emot en öfverenskommen och betingad, här ofvan ut-

förd köpesumma stor Tre tusende niohundrade åttatiofem Riksdaler 16 sk. Banco, hvilken är betald och härmed quitteras. Stockholm den 17 Oktober 1856.

J. F. HAGSTRÖM.

Den här förut specificerade lösegendom, hvilken jag mig sålunda tillhandlat, får tillsvidare kvarblifva i Säljarens vård. Stockholm som ofvan.

CHARLÅTA SUNDIN.

Att såväl Säljaren som Köparen erkänt förestående köpeafhandling och derunder egenhändigt skrivit sina namn, samt att köpesumman blifvit till fullo liqviderad, intyga undertecknade, på en gång närvarande vittnen Stockholm som ofvan

Zach. W. Lundberg. Bror Oskar Rothstein.

Kungörelse häröfver upläst i St Jacobs Kyrka Söndagen den 19 Oktober 1856 af J. Hellman, Kyrkoherde."

Sedan denna köpeafhandling, som är gällande ännu i dag, var upprättad, följde det ena länet efter det andra; och inom ett par år var Hagström skyldig 29,000 rdr samt krediten uttömd. Då var det hardt nära att tidningen skulle upphöra. Emellertid hade tidningen fått en ganska bra spridning, isynnerhet genom det beryktade Mendelsouska målet, hvori «Fäderneslandets» redaktion begagnade en mängd falska vittnen, af hvilka några ännu lefva och ännu i dag uppbära en liten pension för sina i berörde rättegång afgifna vittnesmål. Med tidningens skandalösa tendens och dess mera tilltagande spridning blef hon snart en skräck för en mängd människor, som icke ville låta blottställa sig för att nedsvärtas, beljugas och förföljas; och det var derföre temligen lätt för «Fäderneslandets» redaktion att här och hvar preja sig till pengar

Derigenom kunde ock tidningens utgifvande fortgå; ty, som förr är nämndt, alla andra resurser voro för Hagström uttömda. Hvarje morgon sammanträffade derföre å källaren Riga boktryckaren Hagström, redaktören C. G. Uggla, dennes broder Courad Uggla, skräddaren J. E. Söderstedt, och bokhållaren Berggren (hvilken tog sig afdaga för några år sedan), en person vid namn Rosenqvist och ansvarige utgifvaren A. W. Sundler (så länge han var på fri fot), dervid frukost intogs och «Adresskalendern» reqvirerades. Medan frukosten förtärdes genomgicks «Adresskalendern» och efter densamma «prickades» de personer, som för dagen skulle prejas. Sedan detta förberedande arbete var verkställt, åtskildes sällskapet, och för Hagström bar det då af ut på språng eller ut för att förtjena (preja sig till) pengar. Såsom varande gammal både åkardräng, betjent och exekutionsbetjent, kände han till en mängd personer och förhållanden och prejerierna gingo derföre bra. Tidningen kunde uppehållas på densamma. Dag efter annan fortsattes å «Riga» dessa frukostar och dessa «prickningar» efter «Adresskalendern», tills en vacker dag källarmästaren var nöusakad underrätta sällskapet derom, att alla andra kunder försvunno ifrån källaren, derföre att «Fäderneslandets» redaktion hade sitt tillhåll der, hvarföre han anhöll, att Hagström med konsorter icke vidare måtte besöka «Riga». Då ombytte «sällskapet» lokal och tog sin tillflykt till en restauration i huset N:o 4 Drakens gränd, hvilken restauration då hölls

af Hagströms gamla inklinasjon, näringsidkerskan Anna Sundström, hvilken sedan blef Hagströms svärmoder. På detta nya ställe gick mera otvunget till; och förtäringen erhöles ofta gratis, ty både värdinnan och hennes dotter kurtiserades ifrigt och flitigt af den artiga «Fäderneslandsredaktionen»; och prejerierna utom krogen gingo ohejdadt och lyckades väl. Vi skulle kunna uppräknas namnen på flera hundra personer, som blifvit prejade af Hagström, Uggla och Söderstedt; men af undseende för dem, som varit svaga nog att muta eller låta preja sig, underlåta vi detta.

Ett exempel på huru det tillgick vilja vi dock andraga.

Då f. d. sacri ministerii adjunkten Carl Axel Danielsson blef tilltalad för horsbrott med grosshandlaren Zefferins hustru, skickade Hagström efter Danielsson och frågade, om han ville betala för att slippa komma in i «Fäderneslandet» Danielsson, som sade sig vara i små omständigheter, förklarade sig dock villig att anskaffa 300 rdr och dermed tillkännagaf Hagström sig nöjd. Danielsson inbetalade äfven kontant berörde 300 rdr; och dermed skulle saken hållas tyst. Men då «Fäderneslandets» nästa nummer utkom, innehöll detsamma dels ett träsnitt, föreställande en rättfälla med öfverskrift «Zefferinska rättfällan», hvori presten Danielsson låg fångad, och dels långa artiklar om och referat öfver Danielssons snuskiga rättegång. Den ena dagen tog Hagström 300 rdr i mutor för att låta «Fädernes-

landet» tåga med saken, men den andra dagen lät Hagström på allt upptänkligt sätt i tidningen nedsvårta personen, som hade mutat! Detta är ju hederligt handladt? Men denna handling öfverensstämmer så väl med Hagströms heder och öfriga handlingsätt!

Danielsson kan, hörd på ed, intyga sanningen af den gjorda uppgiften.

Men vi återgå till tidningen.

Densamma hade under den tid vi här skildrat tillväxt så, att hon icke uteslutande behöfde uppehållas genom prejerier, utan kunde bidraga till sitt eget underhåll. Detta var också hög tid, ty alla prejeri-källor hade blifvit så hårdt anlidade, att t. ex. konsul E. från W. en gång höll på att låta polisen gripa Hagström, då denne gjorde ett förnyadt försök att preja, och Uggla en gång blef i dolda vittnens närvaro på bar gerning ertappad vid ett prejeriförsök.

«Fäderneslandet» steg jemnt och säkert under Ugglas auspicer, ehuru tidningen oafbrutet gick inom skandalens område och i flera större politiska frågor, såsom i norska frågan, i representationsfrågan m. fl. var vacklande och sadlade om; och tidningen icke allenast bar sig då, utan hade kunnat lemna behållning. Men, som, utom utgifterna för tidningens skötsel, tryckfrihetsåtalen kostade betydligt med pengar samt Hagström hade icke oansenliga premier att erlægga för de lifassurancer, han tagit å andra personer, äfvensom då dertill kom, att, ju mera spridd tidningen blef, destomera ökades utgifterna å nya med-

arbetare, som dels tillfälligtvis, dels ständigt lemnade bidrag —; så fick Hagström i sjelfva verket ingenting öfver och kunde han derföre icke göra sig skuldfri, eller ekonomiskt oberoende utan låg han ständigt, oaktadt tidningens starka afsättning, i procentarehänder.

År 1864 var Hagström äfven tvungen att inköpa tidningen Frihetsvännen, hvilken började inkräkta på «Fäderneslandets» område, och genom detta köp ökade «Fäderneslandet» något sin förra spridning. Uggla var då afskedad från hufvudredaktörsbefattningen, hvilken hade öfvertagits af fil. doktor J. Damm. Att Damm i tidningen förde ett mera städadt språk än Uggla är obestriddt; och tidningen steg äfven betydligt under Damms tid. Att söka fritaga Damm från samma karaktärsfel som vidlådit Hagström, Söderstedt och Uggla, eller det att preja människor, är icke värdt; ty Damm och Söderstedt i kompani bedrefvo denna industrigren ganska vidtomfattande. Ofta grälade de också, t. o. m. så att personer hörde det, att den ena delat orättvist och tagit mera än den andra hade fått, och dylikt gräl har ofta förefallit emellan Hagström och Söderstedt och Uggla och Söderstedt. Alla hafva de varit ense om att Söderstedt «klått dem» och icke delat ärligt, och Söderstedts egentliga åliggande under de sednare åren har varit att utföra prejarevärfvet.

Kom så hösten 1865 och med den ånyo hufvudredaktörsombyte. Damm lemnade sin plats och efterträddes af förre riksdagsmannen i bonde-

ståndet, förre landtbrukaren, fil. kandidaten Sam. Ödmann. Med honom steg dumheten i «Fäderneslandet» in. Man må säga om «Fäderneslandet» hvad som helst; man må, och med skäl, påstå, att det varit skandalöst, elakt, nedrigt; men man kan icke gerna säga, att det varit dumt, förr än Ödmann öfvertog detsamma. Uti de mellan 6 och 7 hundra nummer, som utkommit under Ödmanns ledning, skall läsaren säkert finna 6 å 7 tusen dumheter, om han vill underkasta tidningen en kritik; men oaktadt tidningen visar sig så enfaldig, är den icke mindre elak än förut. Detta synes, bland annat, deraf att under Ödmanns hufvudledning tvenne af tidningens ansvarige utgifvare blifvit dömda, den ena till två års straffarbete och den andra till fyra månaders fängelse, för att nu icke tala om alla böter; och dessa straff hafva ådömts för de mest råa och ohyfsade, men på samma gång enfaldiga uppsatser, som man kunnat få se i tryck.

Ödmann eger någon liten beläsenhet, och «Aftonbladet» har isynnerhet allt ifrån hans ungdomsårt utgjort hans älsklingsstudium och varit den Mimersbrunn, hvarur han druckit sin politiska vishet; men har ändock blifvit en talang under medelmåttan. Ödmann besitter en egenkärlek, som är lika sällsynt som beundransvärd derföre att den är alldeles oberättigad; och derjemte eger han den djerfheten att ganska oförtäckt låta påskina, det han är den hederligaste människa som finns. Att han dock i heder icke står kvarken öfver Hagström, Uggla, Söderstedt

eller Damm visas, bland annat, af det prejeriangrepp, han för 5 år sedan gjorde emot brukspatron P—é. Förloppet dervid var följande: Hr P—é, som bor i landsorten, hade en rättegång, som var allmänt omtalad i tidningarne. Rättegången var dock af den beskaffenhet, att allmänna opinionen var för hr P—é. En dag kom denne till Stockholm och tog in på hotell Rydberg. Genast infann sig Ödmann hos honom och beskärnade sig öfver sin penningeförlägenhet samt förklarade, att «Fäderneslandet» både då och allt framgent skulle taga hr P—s parti, om han ville bispringa Ödmann med 4000 rdr; i motsatt fall måste «Fäderneslandet» vända sig emot hr P—é. Han vägrade bestämdt att efterkomma Ödmanns önskan, men denne var till den grad enträgen, att hr P—é för att bli af med Ö. nödgades taga upp 2000 rdr och gifva honom. Berättelsen härom är i ojäfvige personers närvaro gjord af hr P—é, hvilken är känd för en lika redbar och aktningvärd som sanningskär man, hvarföre tvifvel på uppgiftens riktighet icke förefinnes. Om Ödmanns utmärkta heder härigenom får en knuff, är det troligtvis icke den enda, hvartill den gjort sig skyldig.

I början af denna brochyr hafva vi visat, huru «Fäderneslandet» på sednaste åren gått tillbaka. Fortfar tidningen de följande tre åren att sjunka såsom hon gjort de fem sistföregående, är det säkert att hon icke längre bär sig. För att

nu förebygga tidningens totala fall säges boktryckaren Hagström vara betänkt på att inköpa någon annan tidning och slå ihop denna med «Fäderneslandet»; och en lång tid spekulerade Hagström allvarsamt på «Svenska Weckobladet», som har ett betydligt antal afnämare. Men som sagde tidning vore långt dyrare att köpa än Hagström kunde betala, lär han nu slagit denna plan ur hågen och vändt sina blickar på «Svenska Medborgaren». Genom ett dylikt köp förmodar «Fäderneslandets» redaktion, att tidningens sjunkna aktier skulle höjas, hvilket dock är högst problematiskt; ty sannolikt är att just «Fäderneslandet» förlorat de prenumeranter, som de tidningar, hvilka uppstått på sednare åren, fått; och den som en gång öfvergifvit «Fäderneslandet» lär väl aldrig taga den tidningen mera tillbaka.

Hvar och en menniska vet, att så länge «Fäderneslandet» var så att säga ensam herrskare inom pressen, var också en och hvar, som råkade ut för dess anfall, rättslös. Den öfriga tidningspressen gick med förakt förbi «Fäderneslandet» och ignorerade detsamma helt och hållet. Således hade en i «Fäderneslandet» smutskastad person intet skydd att påräkna från de öfriga tidningarna. Vände sig den anfallne då till «Fäderneslandet» med en reklamation eller begärde en rättelse, vägrade oftast den hederliga redaktionen att införa en sådan. Om återigen redaktionen någongång införde en dylik, så var densamma alltid beledsagad af noter eller tillägg.

hvaruti red. icke förklarade sig i sak, utan gjorde de gemenaste angrepp mot insändaren personligen. Det återstod visserligen för hvar och en oskyldigt anfallen eller förorättad person att söka upprättelse genom anställande af tryckfrihetsåtal; men tusentals hederliga, i «Fäderneslandet» nedsvärtade personer hafva föredragit att tiga och smälta de skandalösa angreppen, heldre än att processa med den hydra, som kallas «Fäderneslandets» redaktion. Derfor qvarstå också ännu i dag en mängd redbara och fläckfria menniskor inför allmänna opinionen stämplade med pregeln af vanheder; men dessa måga trösta sig dervid att den pregel, «Fäderneslandet» påtryckt, är oskadlig och oftast tillkommen derföre att den anfallne icke låtit «Fäderneslandets» redaktion preja sig på pengar.

Eftersom vi i det föregående vidrört boktryckaren Hagströms ekonomi, böra vi äfven nämna, att det ryktet sedan några år tillbaka välvilligt varit satt i omlopp, att Hagström skulle vara förmögen man.

Dermed förhåller sig rätteligen sålunda:

Då Hagström köpte tidningen, egde han icke mera än det mamsell Sundin återigen kunde försträcka honom, cirka 5,000 rdr. Tidningen hade omkring 200 afnämare och gick med förlust i flera år, under hvilken tid, som ofvan är nämndt, Hagström blef skyldig 29,000 rdr. Då tidningen 1863 började lemna någon inkomst, inköptes, hufvudsakligast på kredit, en snällpress och något stilar, hvarjemte, såsom äfven är sagdt,

år 1864 tidningen Frihetsvännen inköptes. Behållningen blef, dels derigenom, ingen, oaktadt tidningen gick framåt, och dels derigenom att, såsom förut är antydt, tryckfrihetsåtalet, lifassurancepremierna, förhöjningen i aflöningarna och nya aflöningar åt nya medarbetare slukade hvad som eljest skulle hafva blifvit öfverskott, och jemnt och ständigt låg Hagström derföre i procentarehänder. Handlanden C. G. Kjerrman, postvaktmästaren Höijer, förre vaktmästaren, nu så kallade grosshandlaren Larsson, poliskommissarien Rundbäck och skräddaren C. R. Löwstädt voro de, som hufvudsakligast och «för jemnan» stodo Hagström bi. Vid utomordentliga tillfällen stod äfven aflidne friherre Liljencrantz tillreds med lån å några tusen rdr. Ännu 1864 var Hagströms ekonomi så klen, att han dagarna straxt före jul höll på att blifva försatt i konkurs, derföre att han *icke kunde* betala en vaxel å 3,000 rdr för erhållet papper. Skräddaren Löwstädt trädde äfven den gången, liksom många gånger förut, emellan och räddade Hagström. Så snart medlen för helårsprenumerationen influtit och Hagström lyftat dem, hvilket vanligtvis skedde omkring den 10:de Februari, hade Hagström liiquidation med Kjerrman, Löwstädt och de öfrige procentarne, dervid en stor del af onämnda prenumerationsmedel gick åt för att liquidera det föregående årets skulder. Sedan måste vigilansen ånyo börja och fortfara till nästa Februari månad. Så har det fortgått ända till 1868. Då afled revisor Uddén

och å denne hade Hagström i Försäkrings-Aktie-Bolaget Skandia lifförsäkring på 15,000 rdr. Genom denna lifförsäkring kunde han upphöra att dagligen anlita procentare; och det är sedan han slutade dermed, som man ansett att Hagström är rik. Men att debet och kredit hos honom icke går ihop, aldrahelst om mamsell Sundin uttar sin fordran, är säkert. Hagström eger ingen fastighet, ingenstädes har han penningar insatta, inga säkra fordringar, som äro nämnvärda, eger han och intet penningebelopp annat än det dagliga rörelsekapitalet. All hans lösegendom, ända intill kläderna som han bär på kroppen, äfvensom «Fäderneslandets» tryckeri, eges deremot utaf mamsell Sundin; och Hagströms tillgångar utgöras endast af en mängd å stadsauktioner inropade osäkra fordringar förutom några lösören, som han på *öarligt* sätt åtkommit och hvarom närmare talas på annat ställe i denna brochyr. Några bevis på huru bekymmersam Hagströms ekonomiska ställning många gånger och ända in i sista tiden varit tillåta vi oss andraga. Postvaktmästaren G. O. Höijer rörde sig ibland med mycket pengar, ty han hade betydliga inkasseringar åt, bland andra, generalpostdirektören Stael von Holstein. Med dessa penningar brukade Höijer procenta, dock utan generalpostdirektörens vetskap. Ofta hände det, då Hagström hade lånt pengar af Höijer, att han mankerade med återbetalningen på utsatt tid. Högre ränta än vanligt måste han då betala; ty Höijer fick obehag. För det första

måste Höijer ljuga för generalpostdirektören och säga, att pengarne icke flutit in, och för det andra måste Höijer sjelf anskaffa det belopp, som han bortlånt åt Hagström; men som den sednare i alla fall var en god kund, hvilken Höijer icke ville mista, öfversågs med dessa små förtretligheter. Höijer bodde den tiden vid Mästersamuelsgatan; och mångfaldiga, ja hundratals gånger hafva många af «Fäderneslandets» medarbetare, ibland i det värsta oväder, timtal gått utanföre Höijers bostad och väntat, medan Hagström varit inne hos Höijer och vigilerat pengar till afföningarne åt dem.

En gång för några år sedan var Hagström i stor förlägenhet för 600 rdr. Han var vid detta tillfälle «icke riktigt kontant» med mamsell Sundin och fick derföre inga pengar af henne, och icke voro hans vanliga hjälpare rätt medgörliga heller. De som närmare kände förhållandena visste, att Hagström uppehöll sig endast på vigilans, och något hvar var derföre rädd att låna honom mera. Då vände sig Hagström, genom sin hustru, till sin svärmoder, hvilken hade marketenteri vid Lifgardet till häst och derföre kände, bland andra, alla underofficerare vid regementet. Ibland dessa underofficerare var en fanjunkare, hvilken egde mycket silfver, som han hade fått ärfva. Hagström lyckades öfvertala svärmodren att under något föregifvande låna fanjunkarens silfver, hvilket också lyckades, och då detta väl var gjordt och Hagström, i hemlighet förstås, hade fått silfret omhand, skickades allt-

sammans af honom till assistansen. Han fick der låna 600 rdr och räddades den gången genom det knepet.

En annan gång — för icke så längesedan — begärde Hagström att få på några dagar låna sin svärfaders guldur, under föregifvande att Hagströms ena gosse skulle hafva det. Hagströms begäran bifölls, men då uret icke återställdes, återfordrades det af egaren. I stället för uret fick svärfadren då — en assistanssedel på det-samma. Hagström hade pantsatt det genast som han hade fått låna det. Svärfadren blef der-öfver förargad och lät Hagström behålla både uret och assistanssedeln, o. s. v., o. s. v.

Många flera bevis skulle kunna framdragas på det skröpliga i Hagströms affärsställning, men utrymmet förnekar oss detta. Det anförda torde tillräckligt visa halten af Hagströms solidité, men den som endast fäster sig vid ytan ock skenet kan tro, att Hagström eger guld ända upp till öronen, ty så tät ser han ut i all sin ihä-lighet; de deremot, som känna verkliga förhål-landet, veta nog, att hvarenda af våra uppgifter är saun och att det endast är på vinglerier, vi-gilans och skoj som Hagström kan uppehålla sig och tidningen. Hagström har en mängd af ho-nom utgifna, dels äldre, dels nyare, förbindelser oinfriade och vi skulle kunna uppräknat många personer, som af honom ega fordringar eller på honom hafva inkasseringar; men vi hafva gifvit flera löften att icke göra detta och avsluta der-före för denna gång ämnet.

Då «Fäderneslandet» stod som aldrig högst eller år 1866, då tidningen hade 6,883 prenumeranter på posten, visade Hagströms bokslut en behållning af endast elfva tusen riksdaler. Derifrån skulle sedan afdragas hushyror, omkring 3000 rdr, samt Hagströms enskilda lefnadskostnader m. m., hvadan den egentliga behållningen icke blef stor. Men då innevarande år «Fäderneslandet» har endast 4172 prenumeranter på posten, eller 2711 *mindre* än år 1866, och Hagströms inkomster således hafva minskats med cirka 24,399 rdr, skulle man kunna tro, att tidningen nu ginge med förlust. Den bär sig likväl ännu, men mycket nätt och jemnt; ty dels hafva flera af tidningens medarbetare blifvit afskedade och deras löner således indragna och dels hafva de kvarvarande medarbetarnes aflöningar blifvit nedsatta, för somliga till hälften och för andra ända till en femtedel af hvad de haft förut. Att behållningen på tidningen icke varit eller är sådan, att derpå kunnat samlas någon förmögenhet, inses lätt af den som tänker efter, och Hagströms supponerade förmögenhet på hundra tusen rdr reducerar sig kanske till sist till lika många öre. Går tidningen ytterligare ned, får väl vigilansen börja ånyo, såvida Hagström hädanefter ämnar uppfylla förbindelserna till prenumeranterna, hvilket en gång förut varit ifrågasatt att underlåta. Vid detta tillfälle gick Hagström och tog lektioner i Engelska språket af språkläraren Courad Ugglå för att kunna reda sig i ett annat land, om ödet och omständigheterna skulle tvinga honom att begifva sig af från Sverige.

Sedan det föregående var nedskrifvet, hafva vi erhållit underrättelse om att Hagström nu vill sälja «Fäderneslandet» och utbjuder det till höger och venster för 50,000 riksdaler, men att han, åtminstone då detta skrives, icke lyckats erhålla någon spekulant derpå eller köpare dertill.

• •
•

Måhända hafva vi varit allt för vidlyftiga i denna uppsats och mången kan också tycka, att vi trängt för långt inom det enskildas område; men som vi gjort till vår uppgift att i denna brochyr sanningsenligt blotta tidningen Fäderneslandets mysterier, hafva vi nödgats låta personerna och händelserna framträda sådane de i verkligheten varit och äro. Och öfverlemnna vi efteråt biografiska notiser öfver hvar och en af «Fäderneslandets» redaktionsmedlemmar jemte en förteckning på tidningens nuvarande samtliga medarbetare, som icke tillhöra tidningens redaktion.

Jacob Fredrik Hagström. *)

Boktryckare och tidningen Fäderneslandets
förläggare.

Hagström föddes i Stockholm den 5 Juli
1819.

Hans fader är okänd och modren, som hade
tvenne söner samt bodde på en bakgata å Ladu-

*) Efterföljande biografiska notiser hafva fordrat
ganska vidlyftiga forskningar och det har mött icke
så obetydliga svårigheter att erhålla nödiga upplys-
ningar; ty embetsmyndigheter, presterskap m. fl. äf-
vensom enskilda personer, till hvilka vi hänvänt oss
för att undfå behöfliga materialier, hafva endast efter
mycket enträgen bearbetning kunnat förmås att stå oss
bi, emedan alla ansett, att de skulle blifva ett mål för
»Fäderneslandets» skandalösa och orättmätiga anfall,

gårdslandet, afled för flera år sedan. Intill sitt 13:de år, eller 1832, stod Hagström, som hette ibland Jacob, ibland Fredrik, allt eftersom omständigheterna bjödo sådant, under sin moders vård; och denna tid utöfvade han samma bragder på och invid Stockholms gator, som barn göra, hvilka icke ega huld och skydd, samt dessutom äro af naturen vanartiga.

Öfver denna del af sin lefnad har Hagström sökt att kasta ett förgyllande skimmer, ithy att han dels sjelf, dels genom andra, låtit utsprida, att han i sina barna- och ynglinga-år gått i Klara skola. Sedan likväl Klara skolas rektor, hr doktor Söderlind, genomgått skolans handlingar allt ifrån och med 1822, har han intygat, att någon person med namnet Hagström aldrig varit efter berörde år uti ifrågavarande skola intagen; och förfaller derföre Hagströms uppgift om hans skolgång i Klara.

Deremot är säkert, att Hagström vid 12 eller 13 års ålder helt kort tid gick i den numera upphörda Lancasterskolan i Adolf Fredriks för-

om känt blifve, att de bidragit att blotta Hagströms antecedentia. Likväl har vår ihärdighet öfvervunnit alla hinder; och vi hafva såväl vid våra forskningar som vid nedskrifvandet af dessa rader och hela denna brochyr endast haft mål att göra allmänheten uppmärksam på hurudan tidningen Fäderneslandet i sjelfva verket är, äfvensom den person, som utger tidningen och de, som skriva densamma.

Efter dessa förutskickade anmärkningar öfverlemna vi nu i allmänhetens händer följande på handlingar och fullt tillförlitliga uppgifter grundade lefnadsteckning öfver ofvannämnde Jacob Fredrik Hagström.

samling, men bortkördes derifrån för oskickligt uppförande.

Derefter och då ett lättjefullt och okynnigt dagdrifvarlif icke längre kunde fortsättas, blef han borstare först och betjentgosse sedan, men skiljdes från den ena förmanliga kouditionen efter den andra för oredlighet m. m., samt blef derpå åkardräng, hvilket hans broder då redan var. Under denna tid begick en af åkardrängarne Hagström rån och var äfven derför tilltalad inför dåvarande kämners-rätten. Den nu ifrågavarande boktryckaren Hagström har dock för flera personer förklarad, att det icke var han, utan hans affidne broder, som begick rånet; men som vi icke ifrån Stockholms rådhusrätts tredje afdelning, i hvars arkiv kämners-rättens handlingar lära vara förvarade, erhållit protokollen i denna sak, äro vi ej i tillfälle att bestämdt säga, hvilken af de ifrågavarande bröderna som var den brottslige. Saunt är, att Hagströms ord icke äro att lita på och att han hvarken skyr lögner eller eder för att vinna ett mål eller göra sig nytta; men hans uppgift får likväl stå, ifall densamma kan vara honom till gagn och förmildra omdömet öfver honom.

Då Hagström 1839 hade blifvit skeppsbruten på sin bana både såsom betjent och åkardräng samt alla resurser voro uttömda, slog han sig på att, som man säger, lefva på qvinnor; och som Hagström hade ett fördelaktigt utseende samt var djerf och ung, gick kurtisen hos hushållerskor o. d. bra. Till sina älskarinnor utsåg

Hagström företrädesvis sådana, som hade hopsparat några penningar, och ålder och utseende togos derföre icke med i beräkningen. Han icke allenast hade sitt lifsuppehälle på denna kurtis, utan han fick både kläder och pengar. Den som isynnerhet mycket varmt omhuldade Hagström var hushållerskan hos aflidne hofmarskalken Wahrendorff, Charlotta Sundin, hvilken ock sedermera kom att spela en icke oväsentlig roll i Hagströms lefnadsdram. Men han inskränkte icke sin kurtis till några få kök med deras hushållerskor, utan han bedref oförtäckt kärleks-handel med hustrur, hvilkas män antingen af-sigtligt blundade derför eller också icke upp-märksammade kurtisen. Så t. ex. formerade Hagström 1842 bekantskap med näringsidkerskan Anna Sundström, hvilken, ehuru gift, stod på mycket intim fot med Hagström; och den 16 December 1843 framfödde fru Sundström både till glädje för sin lefvande man och för Hagström en dotter, som i dopet erhöill namnen Anna Augusta Mathilda. Men efter den betan blef Hagströms umgänge i Sundströmska huset för någon tid afbrutet; och som han emellertid hade mankerat sina öfriga älskarinnor och derföre blifvit af dem förskjuten, var han återigen alldeles blottställd. Återstod honom då endast att söka sig till exekutionsbetjent och den 14 Augusti 1844 blef han dertill antagen. Var dock såsom sådan flera gånger bötfälld för oordentlighet och försummelse samt suspenderad för bristande redovisning, hvarpå han den 6 December 1847 begärde afsked från befattningen, hvilket

afsked af vissa orsaker först den 19 Febr. 1848 beviljades. Under den tid Hagström var exekutionsbetjent hade han inlärt procenteriets alla gemenheter; men som han ingenting egde att procenta med, nödgades han ånyo taga sin tillflykt till hofmarskalken Wahrendorffs kök, där han af mamsell Sundin ånyo emottogs och förläts för sitt affall från henne. Han fick både mat och kläder samt något pengar att öppna procenterirörelsen med; men som allt upptänkligt skoj bedrets i affärerna, kunde dessa icke gå, och Hagström såg sig äfven nödsakad på någon tid lemna Sverige, dels emedan hans bedrifter höllo på bli för mycket kända och dels för att den ovilja, han från flera håll ådragit sig, skulle hinna förgå under hans frånvaro. Med mamsell Sundins benägna bistånd och af henne utrustad, kunde Hagström 1849 på hösten begifva sig af till Petersburg i sällskap med mekanikus J. P. Granholm och numera affidne hofpredikanten Angeldorff. Granholm hade gjort en gevärsuppfinnning, som han ämnade försälja i Ryssland, och begaf sig derföre dit med densamma, dervid hofpredikanten Angeldorff medföljde honom såsom tolk. Hagström, som af mamsell S—n hade fått ett par tusen rdr, erbjöd sig att förskottera resan för Granholm och Angeldorff, om han fick gå i kompani med Granholm om gevärsuppfinningen, hvilket erbjudande antogs; men då de ifrågavarande trenne resenärerna kommo till Petersburg, uppdagades att Hagström icke egde pengar att bestrida några utgifter, hvarföre bolaget upplö-

stes. Emellertid påstod Hagström, att han för hr Angeldorff hade lagt ut 300 rdr, och på detta belopp gaf denne revers åt Hagström. Först år 1862 blef denna revers, som många gånger hade varit omskrifven, dervid åttatiofem procents ränta alltid räknades till, inlöst, och då hade beloppet stigit från trehundra till fem tusen rdr!

Hagström tillbringade mellan 2 och 3 år i Petersburg utan någon sysselsättning och utan den ringaste inkomst, men återvände det oaktadt till Sverige med ett eller annat tusen rdr i pengar. Huru han bekommit dessa eller hvar han fått dem, kan balettmästaren Johansson i Petersburg måhända närmast berätta, och hänvisa vi för öfrigt dem, som önska utredning härutinnan, att taga kännedom om en artikel, som på våren 1864 stod att läsa i tidningen «Rätta Fäderneslandet» angående ifrågavarande sak. Uti sagde tidning är nemligen så klart omtaladt, huru en viss boktryckare och förläggare utaf en mycket spridd tidning i Stockholm begått stöld i Petersburg och sedan rymt tillbaka till Sverige, der han var hemma, att ingen enda kunde misstaga sig på att det var Hagström som åsyftades. Också beklagade Hagström sig för hundratals personer deröfver att han hade blifvit beskyld för att vara tjuf; men då redaktionen af «Rätta Fäderneslandet» *) trotsigt fasthöll vid sin uppgift, fann Hagström för godt att tåga still. Alldeles säkert är ju likväl, att hvar och en hederlig människa,

*) C. G. Ugglas var då hufvudredaktör för denna tidning.

som orättvist i en tidning blifvit angifven för ett tjufnadsbrott skulle anställa åtal emot tidningen för att få sin kränkta heder upprättad och belackaren bestraffad? Den dere. not, som stillatigande smälte angifvelsen, hade måhända samvetet sjukt.

Oaktadt afståndet mellan Petersburg och Stockholm är ganska stort, hafva dock hviskningarna om Hagströms beteende i den förra staden trängt långt in i den sednare och hafva ibland varit högljudda också. Något godt hafva de icke haft att förtälja; ty än har man fått veta, huru Hagström sökte bedraga alla i Petersburg varande svenskar, med hvilka han kunde komma i beröring, än har berättats om hans i öfrigt mindre ärliga uppförande derstädes, samt slutligen huru han en natt rymde derifrån, efterlemnande, förutom skulder, många bedragna och äfven bestulna gynnare och vänner; och äro berättelserna derom gjorda af personer, som samtidigt med Hagström vistades i Petersburg och hvilka personer äro kända för att ega redbar karaktär och omutlig sanningskärlek. Men vi lemna nu Hagströms handlingssätt i Ryssland åsido och återtaga vår afbrutna berättelse med hans uppträdande i Stockholm ånyo 1853.

Sedan mamsell Sundin ånyo emottagit Hagström och förstärkt hans kassa, slog han sig på allvar på procenteriaffärer, äfvensom att göra i människolif.

Det vore indiscret att nämna namnen på alla de personer, som varit nödsakade anlita Hagströms procenterirörelse och då blifvit lurade och prejade af honom, och derföre förbigå vi med tystnad Hagströms procenteriskoj samt taga i närmare skärskådande hans lifassurance-affärer. Många sådana ruskiga och hemska har han haft. — Så t. ex. var han 1836 inblandad i en rättgång af följande beskaffenhet. Lifassurance var i bolaget l'European tagen å en mamsell C. E. Collén och Hagström var innehafvare af assurancepolisen. Då assurancen togs och den föregifna mamsell Collén af läkare undersöktes, befanns hon fullkomligt frisk, men 6 veckor der efter afled hon i lungrot. Vid derpå skedd undersökning utröntes att både förfalskning och bedrägeri blifvit begångna vid lifassurancens tagande och att den för läkaren, hr doktor Lewertin, förevisade personen icke varit mamsell Collén, utan en qvinna vid namn Anna Catharina Lundgren, hustru till polisöfverkonstapeln Elias Lundgren. Såsom i denna komplott värst inblandade häktades bemålde Elias Lundgren och en magasinsträng vid namn Johan Petter Wallin, och den 18 April 1856 dömdes af Stockholms rådhusrätt de tvänne sistnämnde personerna äfvensom Anna Catharina Lundgren och en annan qvinna vid namn Inga Helena Friberg att för förfalskningsbrott hvardera mista äran och böta 13 rdr 16 skillingar banco, hvilket utslag den 29 i samma månad och år af Svea hofrätt fastställdes. Hagström deremot, hvilken var den

som skulle draga nyttan och fördelen af den falska lifassurance, kunde icke nås af lagens arm till vidsträcktare mån, än att han blef förlustig assurancebeloppet, ty planen var så väl anlagd, att, i händelse bedrägeriet upptäcktes, Hagström alltid skulle kunna skydda sig.

Hagström har haft lifassurance på flera personer, såsom, utom å ofvannämnda mamsell Colén, å källarmästaren Andersson i Norrtelge, landtmateriauskultanten Theodor Bolin, revisorn i Tullstyrelsen Uddén m. fl., och alla hafva de efter något eller några år varit beskedliga nog att dö en fridfull och stilla död. De assurerade hafva alltid fått erfarra sanningen deraf att:

«Snabba äro lifvets stunder»,

men som aldrig någon obduktion skett å de afdöda, vet endast Gud dödsorsaken. Vi hafva kommit att tala härom af den anledning, att inom hela «Fäderneslandets» redaktion är den äsigt gällande, att Hagström med något slags besynnerligt bränvin frikostigt trakterat de personer, på hvilka han haft lifassurance, och såväl Söderstedt och Ugglå som Arnelius hafva flera gånger i skämksam men ibland äfven i förebrående ton högljudt talat med Hagström om hans s. k. assurancebränvin. Hagström har dervid alltid hånlett, ehuru med löjet en viss förlägenhet synt blandad.

Såsom ett vidare bevis på den tro, som bemäktigat sig en mängd människor i afseende å Hagströms lifassuranceaffärer, må andragas, att sex månader innan revisor Uddén dog yttrades

af en person till en framstående embetsman i Stockholm: «Sex månader härefter är Hagströms lifassurance på Uddén förfallen och ni skall få se, att Uddén dör inom den tiden». Och spådomen gick till punkt och pricka i fullbordad. Den antyde ansedde embetsmannen är sagesman till den som skrifver dessa rader. Uddén dog, som sagdt, och begrafdes hastigt och i all sköns tysthet, sedan dock läkaren förklarar dödsorsaken vara naturlig. Sanningen af läkarens intyg är det långt ifrån oss att ifrågasätta; men för Hagströms egen skull hade det varit gagnande, om han låtit obducera dem som dödt och varit af honom lifförsäkrade, emedan alla mot honom riktade misstankar då blifvit häfda. Nu deremot, då *alla* de af honom assurerade personerna affidit, somliga i sina bästa år, och ingen enda blifvit genom medico-legal besigtning undersökt, förefaller Hagströms tur i lifassurance-affärer förundransvärd; och grafvarne gömina de hänsafnas stoft, himlen bevarar hemligheten.

Uddén var den sista, på hvilken Hagström hade lifassurance, och han tyckes nu äfven slutat med dessa affärer. De höllo äfven på att ådraga sig allt för stor uppmärksamhet. Så har det äfven gått med Hagströms alla affärer. Sedan dessa varat några år, hafva de måst upphöra, ty skojet har icke kunnat bära sig i längden och aldraminst, sedan allmänna uppmärksamheten hunnit fästa sig derpå. Den affär, som Hagström haft längst ock säkrast, har varit tidningen Fäderneslandet; men äfven denna tyckes luta till

sin undergång. Allmänheten har säkert omsider genomskådat hvad tidningen egentligen är och syftmålet med densamma, eftersom afuämarnes antal på de sista åren så betydligt aftagit, som i början af denna brochyr närmare är uppgifvit, och Hagströms skoj äfven i detta företag synes hafva räknat sina dagar.

Hagström har haft en mängd rättegångar, förutom tryckfrihetsmålen, och alla af den mest smutsiga beskaffenhet. Flerfaldiga gånger har han varit ålagd värjemålsed och flerfaldiga gånger har han äfven gått sådan. Och, med känne-dom om hans karaktär, kan man utan orättvisa eller öfverdrift säga, att han skulle kunna gå värjemålsed hvarenda dag, utan att hans samvete på minsta sätt skulle oroas, ifall han derigenom kunde befrias från ansvar för någon brottslig handling eller om han kunde förtjena något derpå. Vi tveka verkligen att säga, hvilken af hans många rättegångar som varit den skamligaste, men nödgas ibland de främsta inregistrera dels en, hvaruti han och hans nuvarande hustru varit åtalade för att hafva tillegnat sig en mängd saker, och dels en, hvaruti Hagström tvang sin hustru att den 22 Maj 1871 vid Stockholms rådhusrätt begå -- *mened*, hvilket är så faktiskt, att om hustru Hagström därför åtalades, skulle hon aldrig kunna undgå lagens stränga straff. Men der ingen åklagare är, är heller ingen domare. Emellertid, och för att sätta läsaren i tillfälle att sjelf bedöma dessa smutsiga och ohyggliga handlingar af Hagström

och hans hustru, skola vi efter offentliga handlingar, hvilka ligga framför oss, då detta skrives, någorlunda utförligt omnämna förhållandena.

Emellan Hagströms svärföräldrar, boktryckerikonstförvandten Carl August Sundström och hans hustru, näringsidkerskan Anna Beata Sundström, rådde ett mindre godt förhållande. Orsaken dertill var att Hagström på ett något för närgånget sätt hade innästlat sig i Sundströmska familjen, ehuru Sundström icke tålde Hagström, bland annat för hans dåliga karaktär och vandel; och då fråga på allvar uppstod om äktenskap emellan Hagström och Anna Augusta Mathilda Sundström — en sak som hustru Sundström befrämjade, men som mannen Sundström alldeles satte sig emot — uppstod sådan oenighet makarne Sundström emellan, att mannen flyttade ifrån familjen. Det oaktadt blefvo Hagström och förenämnda Anna Augusta Mathilda Sundström sammanvigda den 1:a November 1862. Efter den tiden drogo makarne Hagström ifrån makarne Sundströms bo nästan allt hvad de kunde komma öfver och tillgreppen gingo så mycket lättare, som hustru Sundström hvarenda dag var sysselsatt med sin restaurationsrörelse och mannen Sundström sällan eller aldrig var hemma. Makarne Hagström kunde derföre ensamma husera i Sundströms hus. På hösten 1866 insjuknade fru Sundström och var sängliggande, tills hon den 16 Mars 1867 afled, 58 år gammal. Under denna tid anställde makarne Hagström en fullständig plundring af makarne

Sundströms såväl lösegendom som penningar. En afton t. ex., då mannen Sundström kom hem, skyndade Hagström sig att erbjuda Sundström en biljett till Södra teatern. Sundström, som icke anade något försåt, emottog biljetten och gick på spektaklet, och, medan han var der, stal Hagström och hans hustru med tillhjälp af några deras tjenare ifrån Sundströms bo en mängd lösegendom, såsom guld, silfver, kläder m. m., till ett belopp, som för oss uppgifvits till öfver ett tusen rdr. Vid ett annat tillfälle, då fru Sundström var död och mannen Sundström aflägsnade sig från hemmet på ungefär trefjerdedels timma för att uträtta ett ärende, skyndade sig hustru Hagström att slita guldringarne från sin döda moders fingrar; och då, en annan gång, Sundström kom hem, mötte han i porten hustru Hagström jemte flera andra qvinnor, alla «tullastade» med saker, som hustru Hagström under Sundströms korta bortovaro stulit från honom.

Vi meddela här en förteckning, enligt Stockholms rådhusrätts protokoll af den 14 Maj 1867, på de saker, som makarne Hagström tillagnat sig utur makarne Sundströms bo:

Guld:

Klocka, armband med sten, broche, örhängen, ringar.

Silfver:

Kaffepanna med sockerskål, gräddkanna, säs-slef, sockertång, matskedar, desertskeदार, téskeदार, knivar och gafflar

Nysilfver:

Bordsurtout, matskedar, gafflar, armstakar, spelstakar

Koppar:

Kittlar, kastruller, kaffepannor, tékök med lod, vattenflaskor, kopparformar med lock, kopparbalja, bunke, skopa.

Messing:

Kittel, mortel.

Jernsaker:

Grytor, pannor.

Blecksaker:

Bakelselåda, kryddlåda, formar med lock, anjouislådor.

Glas:

Slipade karafiner, geléeskålar, dricksglas, gröna hockheimerglas, punschglas, likörglas

Porlin:

En blå service med fat, tallrickar, karotter, såsskål och soppskål, kaffekannor, kaffekoppar, tékoppar, plåtå med 12 par ostindiska koppar, diverse bålar, flata fat och assietter, förgyllda och andra vaser.

Linne:

Drällsservietter och dukar, utsirade dukar, té-dukar, fina lärftslakan, grofva dito, handdukar, näsdukar, strumpor.

Gångkläder:

Sidenkappa, klädeskappa med pelsfoder, sidenmoiré-klädning, svart sidenklädning, grå dito, blå klädning, brunrandig klädning, osydd klädning, hvita kjortlar, svart moirémantilj, brun siden dito, äkta dubbelsjal, kräpesjal, svart sjal, broderade koftor, underkjortlar, lintyg, yllestrumpor, nattrojor, nattmössor, silkeshalsdukar, svart och grå hatt, kängor med galoscher.

Sängkläder:

Bolster & kuddar, filtar & täcken

Möbler och husgeråd.

Soffa, valnötsbyrå, förgylld pendyl, piano, förgylld spegel med marmorskifva, speglar med förgyllda ramar, divansbord, brädspelsbord, sybord med skrin, diverse bord, diverse taflor, toilettprydnader af flera slag, broderade soffdynor, gardiner, teaterkikare, fotografialbum, en soffpall, malm- och marmorstakar, tédosor, brödkorgar, knifvar och gafflar med benskaft, vattentunna med hinkar och ok, klädkorgar och diverse trädkärl.»

Då hustru Sundström afled, var hennes sterbhus behäftadt med så betydliga skulder, att de uppgingo till 12,344 rdr 66 öre, hvilka hon hade äsamkat sig hufvudsakligast för de betydliga uppoffringar hon gjort för att upprätthålla Hagström. Tillgångarne deremot bestego sig endast till 653 rdr 5 öre.

Ehuru mannen Sundström, som städse och ej obetydligt bidragit till sitt hus, aldrig hade ådragit detsamma några skulder eller legat det till last, såg han sig likväl försatt i den obehagliga ställningen att få öfvertaga och betala en mängd, utan hans vilja och vetskap tillkomna skulder. Boets alla redbara tillhörigheter hade Hagström och hans hustru dels under en eller annan förevändning aflockat eller afnarrat fru Sundström och dels rent af stulit bort. Då Sundström ansattes för sterbhusets skulder, framställde han det förslag att Hagström skulle till sterbhuset återlemna de saker, som han så obehörigt hade tillegnat sig, på det att några tillgångar att betäcka skulderna med måtte finnas, men Hagström svarade endast, att han hvarken

brydde sig om sterbhuset eller dess skulder och att han ingenting hade att göra med Sundström. Denne vände sig då till chefen för hemliga polisen, nuvarande stadsfiskalen Cederborg, och angaf Hagström för att på ett oredligt sätt hafva tillskansat sig en mängd Sundström tillhörig lösegendom. Detta var i April månad 1867. Hr Cederborg förklarade att polismyndigheten icke kunde i det skick saken då stod ingripa i densamma, men uppmanade Sundström att stämma till vederbörlig domstol. I anledning deraf uttog Sundström den 23 April sistnämnde år stämning å Hagström och hans hustru med yrkande att de måtte åläggas till Sundström återställa alla saker, som de honom oåtspord och i hans frånvaro ur hans bo bortfört, och den 30:de April förevar målet första gången å rådhusrättens 5:te afdelning. Sedan förevar det den 14 och 28 Maj, 15 och 29 Juni, 24 Juli, 25 September, 9 Oktober, 5 och 26 November allt 1867 samt 20 och 25 Augusti, 1 och 22 September, 6 Oktober och 3 November 1868, hvilken sistnämnde dag utslag föll. Under rättegången var hustru Hagström så svårt komprometterad, att hon var ålagd personlig inställelse vid rätten, och det är svårt att säga huru saken hade slutat för henne, om Sundström icke hade låtit öfvertala sig att afstå från ansvarsyrkandena emot henne. Emellertid hade Hagström erkänt inför rådhusrätten den 28 Maj 1867, att han tagit ifrån Sundströms hus aldra största delen af de saker, som äro uppräknade i den här ofvan införda förteckningen,

hvarjemte äfven hustru Hagström uti ett till rätten ingifvet skriftligt anförande vidgått, att hon tagit en mängd af berörde lösegendom, hvilken uppgift äfven bekräftades utaf i målet afhörda vittnen. Dessutom hade hustru Hagström uti ett till rätten ingifvet, af henne sjelf underskrifvit och af f. löjtnanten F. L. Westin och «grosshandlaren» N. Larsson bevittnadt anförande den 15 Juni 1867 förbundet sig att till Sundström återställa åtskilliga effekter, hvilka dock sedermera icke blifvit till honom återställda. Sistnämnde dag ålades hon personlig inställelse vid vite af 20 rdr. Flera rättegångsdagar undanhöll hon sig dock ifrån rätten under uppgift att hon var sjuk och för att styrka detta föredde hon läkarebevis af doktor Edvard Martin. Dessa bevis voro dock af «samma skrot och korn» som dem Martin flera gånger både förut och efteråt utfärdat dels för Hagström och dels för hans hustru, nemligen *falska*; ty då Martin t. ex. den 29 Juni 1867 intygade, att hustru Hagström var så sjuk, att hon *icke* kunde gå ut eller upp till rätten, var hon samma dag ute på Djurgården och Hasselbacken *). Omsider var hon dock tvungen den 25 September att inställa sig och erkände hon då, bland annat, att hon «emottagit» af sin moder kontant 150 rdr. Derefter lät Sundström, såsom förr är nämndt, öfvertala sig att afstå från ansvarsyrkandena å henne.

*) På annat ställe i denna brochyr omtalas närmare flera *falska* läkarebevis, som doktor Martin utfärdat.

Genom utslag den 3 November 1868 dömdo rådhusrätten Hagström att till Sundström genast återbära allt hvad Hagström erkänt sig hafva för sig och sin hustru utur Sundströms bo «bekommit», eller att ersätta värdet af den egendom, som icke kunde återbäras, och den 11 i samma månad och år förordnade öfverståhållare-embetets kansli exekutionsbetjenterne Wennström och Platin att den ifrågavarande egendomen hos Hagström genast uttaga. Den 19 November gjorde exekutionsbetjenterne besök hos Hagström för att uttaga egendomen, men Hagström vägrade att utlemna densamma, hvadan öfverståhållare-embetets kansli genom nya order af den 10 December anbefalldo förenämnde exekutionsbetjenter att genast ställa sig till efter rättelse den förr erhållna ordern. Den 22 i samma månad infunno sig derföre exekutionsbetjenterne ånyo i Hagströms bostad *N° 4* vid Ladugårdslandstorg för att uttaga den meromförmälda lös-egendomen; men, som Hagström var känd för att vara en mindre redbar eller samvetsgrann person, hade polisöfverkonstaplarna Björkegren och Talén jemte några poliskonstaplar äfven blifvit beordrade att medfölja för att i händelse af behof lemna exekutionsbetjenterne handräckning; och fanns då vid tillfället hos Hagström såväl ifrågavarande lösegendom, som mycket mera, hvilket tillhörde Sundströmska huset men förut icke var saknad. Sedandess hafva många och långa rättgångar förts om och i anledning af samma egendom, men som det blefvo alldeles för

vidlyftigt att här referera dem, nödgas vi förbigå desamma för att närmare kunna utveckla vårt påstående, att Hagströms hustru den 22 Maj 1871 begick *mened*.

Förhållandet är följande:

Genom beslut af den 14 November 1870 ålade rådhusrätten hustru Hagström *att med ed betyga att ej något af hennes moders bo blifvit af henne sjelf eller genom andra, henne veterligen, borttaget* och denna edgång blef ut-satt till den 30 Januari 1871. Då saken sist-nämnde dag förekom, lät hustru Hagström uti en till rätten ingitven skrift förklara, att hon *icke var beredd* att den dagen gå eden, utan anhöll om trenne veckors uppskof dermed. Detta bifölls och målet uppsköts till den 20 Februari. Den dagen lät hon anmäla, att hon var sjuk, hvarföre saken uppsköts till den 27 i samma månad. När saken då päropades anmälde Hagström, att hans hustru vore fortfarande sjuk, och derföre uppsköts målet till den 8 Maj. Men under tiden eller den 9 Mars anmäldes skriftligen hos rätten att hustru Hagström *icke* var sjuk utan att hon var fullkomligt frisk och dagligen ute och besökte offentliga nöjen, och såsom vittnen derpå voro åberopade förre skraddaren Söderstedt, uppasserskan Lovisa Sundgren samt C. F. O. Sandahl och Carl Falk. I anledning deraf frångick rådhusrätten sitt förra beslut (om uppskof med saken till den 8 Maj) och ålade hustru Hagström inställelse den 20 Mars. Sist-

nämnde dag inställde sig Hagström såsom ombud för sin hustru och yrkade, att målet, såsom förut var bestämdt, skulle anstå till den 8 Maj, emedan hans hustru fortfarande vore af sjukdom förhindrad att inställa sig hos rätten; dock medgaf Hagström, att hustrun både vistats ute och till och med besökt offentliga nöjen, men detta hade skett för att söka förströelser (!).

Rådhusrätten, som nu troligen hade genomskådat att hustru Hagströms sak var sjukare än hustru Hagström sjelf, uppsköt målet endast på 8 dagar, eller till den 27 Mars. Vid det målets sistsagde dag påropades, utblef hon äfven, men å hennes vägnar inställde sig återigen Hagström och anmälde, att hon var sjuk samt ingaf till bestyrkande deraf en af doktor Edvard Martin utfärdad läkare-attest *). Efter tagen kännedom af denna attest och alldeles i motsats till hvad doktor Martin hade förklarat och förordat, uppsköt rätten målet på endast 8 dagar eller till den 3 April, då hustru Hagström skulle vid laga påföljd sig inställa; men den 3 April lät hon sig icke alls afhöra. Tillföljd deraf uppsköts saken till den 17 April, dertill hon skulle kallas att personligen sig inställa vid vite af 10 rdr *eller* *ock föröte behörigt läkarebetyg **)*

*) Denna återfinnes på annat ställe i brochyren. Attesten, som innehöll lögnaktiga och falska uppgifter, var synbarligen tillskapad för att vilseleda domstolen, ehuru försöket misslyckades.

**) Så står det ordagrannat i protokollet, hvilket ytterligare bevisar, att rådhusrätten ansåg det af doktor Martin utfärdade betyget icke alls förtjena afseende.

Den 17 April kom Hagström tillstädes och förklarade inför rätten, (märk väl!) *att hans hustru hvarken kunde eller ville underkasta sig edgången*, och derpå blef målet uppskjutet till den 24 i samma månad, då parterne skulle iakttaga inställelse.

Den 24 April tillstädeskom Hagström och förklarade sig vilja vid nästa rättegångsdag medhafva hustruns skriftliga förklaring, och uppsköt saken dertfore till den 1 Maj. Då målet den dagen paropades, inställde sig, såsom ombud för hustru Hagström, bokhållaren Carl Falk, som ingaf en af hustru Hagström underskrifven och af C. F. O. Sandahl och C. A. Danielsson bevittnad skrift, hvaruti hustru Hagström förklarade sig icke kunna gå ed uppå riktigheten af den efter hennes mor förrättade bouppteckningen». Efter uppläsande deraf uppsköt rådhusrätten saken till den 8 Maj, då hustru Hagström ålades att inställa sig för att fullgöra sådan ed, som rådhusrätten den 14 November 1870 hade ålagt henne, nemligen, som nämndt är, att betyga att ej något af hennes moders bo blifvit af henne sjelf eller genom andra, henne veterligen, undantaget.

Den 8 Maj infann sig Hagström och ingaf en skrift, hvaruti gjordes åtskilliga invändningar, hvilka dock af domstolen ogillades; och förklarade Hagström derefter, att hans hustru vore beredd *)

*) Det måtte i sanning ha varit en svår och smärtsam beredelse, hon under denna långa tid undergått.

att gå eden; och då uppsköts målet till den 22, då hustru Hagström skulle personligen sig inställa vid förelagdt vite.

Den 22 Maj kom. Det var en af dessa vackra vårdagar, då Guds herrliga natur så oändligt välgörande och fridfullt inverkar på hvarje människa och då själen äfven hos den mest förhärdade borde glädja sig åt lif och ljus i stället för att skuggas af brott och förbannelser. Klockan straxt före 12 på dagen kommo Hagström och hans hustru uppför rådhustrappan och gingo in till rättens första afdelning. Då de inkommo i sessions-salen, stannade hon liksom förstenad vid dörren och domarens uppmaning till henne att stiga fram till dombordet och lägga två fingrar på bibeln tycktes hon hvarken höra eller fatta. Hagström tog henne då om venstra handleden och drog henne sakta fram till dombordet samt visade henne huru hon skulle lägga tvenne fingrar på den framlagda hel. skrift och derpå eftersade hon liksom mekaniskt domarens förestafvade ed. På några minuter var detta gjordt och derefter drog hon sig hastigt men blek och skälfvande tillbaka.

Och så var edgången fullgjord!

Hvad hon sjelf tänkte, hvad Hagström tänkte, hvad domrarne tänkte veta vi ej; men det veta vi, att en smärtsam, en ohygglig känsla hade genomfarit alla, som händelsevis kommo att bevittna tilldragelsen, ty en och hvar visste att

den arma qvinnan af Hagström hade blifvit tvingad att begå meneden och att ett hjertslitande uppträde hade egt rum makarne emellan samma dags morgon, som hon skulle gå eden. Läsaren vill kanske lika litet som vi längre dröja vid denna olycksaliga händelse, hvadan vi avsluta ämnet med begäran att här nedan få göra en kort resumé af sjelfva saken. Den vilseförda och brottsliga qvinnans samvete mjuknar måhända med tiden, liksom kauhända äfven hennes förledares, och måtte kommande dagar föra dem in på en bättre väg, så att lifvet kan skänka lugn och välsignelse, grafven gifva ro och evig frid!

Här en kort sammanfattning af saken.

Efter att hafva blifvit instämd till rådhusrätten för det hon skulle utur sin moders och faders bo hafva tagit en mängd lösöreersedlar, har hon äfven inför rätten erkänt, att hon gjort detta; dessutom hafva vittnen intygat, att hon gjort det. Hon har inför rätten förbundit sig att återställa sakerna, men icke uppfyllt denna förbindelse. Då rådhusrätten långt derefter ålägger henne att med ed betyga, att hon ej sjelf tagit eller genom andra låtit taga något från sin moders bo, håller hon sig under hvarjehanda lögner och uppiktade förebäranden undan vid elfva rättegångstillfällen och låter genom sin man förklara, att hon *hvarken kunde eller ville* underkasta sig edgången, men, detta oaktadt, går hon likväl ed, såsom namndt är, *den 22 Maj*, på att

hon icke utur sin moders bo tagit eller låtit taga mera än några (tre till antalet) guldringar. Och allt detta af ren snikenhet och för att hon och hennes man, boktryckaren Hagström, skulle slippa lemna tillbaka de saker, som de på oärligt sätt tillagnat sig utur hennes föräldrars bo!

Vi hvarken vilja eller böra säga mera. Allmänheten täcktes reflektera sjelf. Våra upplysningar hafva endast afsett att ytterligare blotta karaktären hos «Fäderneslandets» förläggare och förste person, boktryckaren Hagström.

Efter vi nu låtit läsaren kasta en blick på Hagströms vandel och äfventyrliga lif, vilja vi äfven lemna en kort belysning öfver hans personlighet.

Hagström eger icke ett skarpt, men ett godt hufvud. Han är förslagen och oblyg och låter icke genera sig af något, blott han kan förtjena pengar. Han är kall och beräkande samt till ytterlighet misstrogen och det finnes ingen meniska, på hvilken han litat, eller med hvilken han är fullt förtrogen. Detta är en följd af hans egen inbundenhet och bakslughet och, oakadt han är ytterst artig och förekommande, blir han icke tilldragande, emedan något hos honom inneböende infamt alltid framlyser och aflägsnar. Han är tystlåten och inger sig ogerna i annat rasonemang än det som angår affärer; han räknar bra quatuor species i hela tal äfvensom intresse-räkning med tillhjälp af «lathund» samt läser obehindradt skrifvet, men kan sjelf knappast

skrifva mera än sitt namn. Läsa tryckt stil kan han deremot nästan icke alls och ett åtta års barn kan, i fråga om läsa, icke blott mäta sig med Hagström utan långt öfverträffa honom. Detta gör också att han icke eger någon beläsenhet; men som han har ett godt minne och ett städadt skick samt efter en 50-årig lefnad vunnit icke obetydlig världserfarenhet och menniskokännedom, får hans väsende en anstrykning af belevnhet. Han håller ingenting heligt eller kärt annat än penningar, men har det oaktadt varit tvungen slösa med sådana, derföre att han icke sjelf kan sköta tidningsföretaget, utan dervidlag är beroende af en mängd andra personer. Han är narraktigt svag för smicker och en person, som smickrar honom bra, kan få låna eller få till skänks några rdr af honom. Men han saknar alldeles vänner och har troligtvis sina värsta fiender inom sin egen tidnings redaktion, emedan dessa personer så i grund och botten känna honom.

Vi afsluta nu den kanske allt för vidlyftiga teckningen öfver en person, som man måhända bort alldeles med tystnad förbigå för att icke väcka vämjelse och olidliga känslor hos läsaren; men då Hagström är öfver hela riket åtminstone till namnet känd, har hans biografi i denna brochyr icke kunnat uteslutas. Och tillåta vi oss här försäkra, att vi hvarken hyst agg eller ovilja emot Hagström vid nedskrifvandet häraf utan endast haft för afsigt att, med sanningen kär, teckna hans omvexlande lif, ehuru både elände och usla handlingar dervid måst träda fram i dagen.

Julius Edvard Söderstedt.

(f. d. skräddare)

är född i Stockholm den 15 December 1822. Ifrån deras tidigaste barndom hafva J. F. Hagström och Söderstedt varit bekanta och, ehuru många gånger fiendtligt sinnade emot hvarandra, hafva de dock aldrig för någon längre tid kunnat undvara hvarandra, emedan deras tänkesätt och dåliga handlingar så i grund och botten stämt öfverens. Har den ena af dem haft på förslag utförandet af någon svart sak, skulle alltid den andra med råd och dåd bispringa, och det finnes näppeligen två själar, emellan hvilka sådan sympathy är rådande, som emellan de omnämnda personernas. Söderstedt är ohyggligt låg och elak till karaktären; han är mycket förslagen, intrigör i hög grad, egennyttig, falsk och tjufaktig. Om man noga betraktar Söderstedts ansigte, skall man komma till den slutsats, att han är nära nog den fulaste karl man kan få se; ty han eger den mest utpreglade bof-tysiognomi. Vanligen kallas han därför *på spe* af alla som känna honom för «mannen med det ärliga ansigtet». Till minst två tredjedelar af alla de gemenheter, som förekommit i «Fäderneslandet» eller som för öfrigt utöfvats af «Fäderneslandets» redaktion, har Söderstedt varit upphofsman och i de numera upphörda tidningarne Frihetsvännen och Sverges Tidning inpraktiserade Söderstedt äfven en mängd infamier. Under förra och innevarande år har Söderstedt äfven med tillhjälp af tvenne *andra*

enfants perdus, vid namn C. F. O. Sandahl och Sven Persson, utgifvit en mängd flygskrifter af den mest smutsiga och skandalösa beskaffenhet, hvilka benämnts Påskgrisen, Rätta Julgrisen, Riksdags- och Pingst-Nisse, Den röde Filuren, m. fl. dyl; och ehuru Söderstedt icke sjelf kan skriva en enda rad svenska, kan han likväl gifva idéer till det mest gemena och demoniska. Ända sedan 1853 har Söderstedt varit «notisjägare» åt «Fäderneslandet» — d. v. s. han har ifrån gator, hamnar, krogar och källare skaffat notiser åt tidningen, men derjemte har han genom att ligga i hemligt förstånd med en hop pigor, drängar, betjenter, vaktmästare, gesäller m. fl. spionerat på förhållandena inom en mängd enskilda familjer, hvilka sedermera af honom och Hagström blifvit prejade på pengar eller också på det ohyggligaste sätt nedsvärtade i «Fäderneslandet». Ifrån 1857 har Söderstedt varit Hagströms daglige rådgifvare och bästa penning-skaffare dels genom att preja människor och dels genom att gifva förslag på dem som skulle prejas. Oaktadt Söderstedt är sådan, som vi nu passionsfritt och sanningsenligt beskrifvit honom, samt föjaktligen i högsta grad föraktlig, har han likväl lyckats innästla sig hos en mängd äfven ganska framstående och aktningvärda personer; ty han är oförskämnd och djerf till ytterlighet och han kan förställa sig så utmärkt väl, att, då han ljuger som aldra värst och har de mest smutsiga planer för sig, ser han nästan aktningvärd, sanningskär och trovärdig ut. Han är dock

långt ifrån något genie. Han är i botten dum; men som han aldrig tänker på annat än hvad man i dagligt tal säger djelfvulstyg, så har han i denna branche vunnit en fulländning, som icke är afundsvärd, men som gör honom i många fall öfverlägsen. Sjelf kan han hvilket ögonblick som helst uppträda som falskt vittne och af falska vittnen kan han när som helst begagna sig. Derpå hafva vi, bland annat, två så färska exempel, att de icke äro mera än några månader gamla.

Derigenom att Söderstedt under flera år värfvat röster vid en mängd offentliga val i hufvudstaden har han äfven kommit i beröring med en massa människor och lärt känna en mängd förhållanden. Herrar grosshandlarne L. J. Hjerta och J. G. Schwan, brukspatron G. H. Stråle, friherre J. Liljencrantz, August Blanche, konditorn Grafström, folkskoleinspektören Meijerberg, professor A. E. Nordenskjöld, kapten J. Mankell och litteratören S. A. Hedin m. fl. hafva nog alla haft dyr erfarenhet af att Söderstedt under hvarjehanda förevändningar behöft pengar, isynnerhet då det varit fråga om riksdagsmannaval; och t. o. m. hr Carl Strömbom har för några år sedan mutat Söderstedt med betydligt med pengar och fina middagar i huset *N° 83* vid Jerutorget, då Strömbom tänkte sig kunna blifva riksdagsman, hvilket dock misslyckades, änskönt Söderstedt ifrigt sprang och värfvade röster för Strömbom och till flera hundra valmän skickade anonyma bref för Strömboms utpuffande samt oaktadt «Fäderneslandet» (för betalning, för-

stås) hade uppställt Strömbom såsom sin kandidat.

Angående Söderstedts röstvärfningar och särskildt hans åtgöranden, då hrr Nordenskjöld, Mankell och Hedin blefvo valda till riksdagsmän för hufvudstaden, hänvisa vi till en artikel i *Göteborgs-Posten* N:o 184 för den 12 Augusti 1869, hvaruti Söderstedts machinationer läggas i öppen dag. Uti sagde artikel, som var skriven af en utaf Stockholms mera kända och ansedda publicister, men hvilken artikel är allt för lång att i sin helhet här införa, hette det, bland annat:

«Endast ett fåtal antog att kapten Mankell skulle blifva vald. På det kaotiska valmötet i la Croix's salong var hans framgång mer än tvifvelaktig, ehuru den nyliberala klubben var lungstarkt representerad der. «Päderneslandet» och delegerade från kretsmötena hade rekommenderat honom. Man antog ock att detta ej skulle vara tillfyllestgörande, och så hade utan tvifvel äfven blifvit förhållandet, om ej hr Mankell fått en verksam beskyddare och förespråkare i den lika förslagne, som energiske förre skraddaren Söderstedt — — — Hans protektion har mer än en af hufvudstadens riksdagsmän under de sistförflutna tio åren tagit i anspråk och haft stor nytta af, och sjelfva August Blanche hade ganska säkert icke utan Söderstedts biträde första gången blifvit invald i borgarståndet och icke heller utan samma biträde gått in i Andra kammaren 1867. Han (Söderstedt) blef nu hr Mankells beskyddare och åstadkom det som nästan alla ansågo vara omöjligt. — — — — —

Utän Söderstedts biträde hade väl icke heller hr Nordenskjöld blifvit representant. Hvilka de egenskaper äro, som egentligen beredt honom en så stor utmärkelse, har jag icke hört någon kunna närmare uppgifva. — — — — —

Det är ett nöje för mig att kunna vitsorda hr Nordenskjölds erkänsla för den utmärkelse, som nu tillfallit honom. Om aftonen, sedan riksdagsmannavalets utgång blifvit känd,

samlades några valmän på Lagergréns café *) för att lyckönska de nyvalda. Hr Nördenskjöld begagnade då tillfället och föreslog en skäl för Söderstedt, hvars förtjenster om det allmänna (!!) talaren i ett varmt föredrag skildrade. Den nye representanten ådagalade derigenom att han lifvades af en känsla — **tacksamhetens** — hvilken är temligen sällsynt hos dem som intagit en politisk framstående ställning.»

Så långt Göteborgs-Posten.

Alla de tusentals personer, hos hvilka Söderstedt under loppet af flera år sprungit och värfvat röster; alla de tusenden som från honom emottagit bref, hvilka handlat om röstvärfningar, och de ofantligt många, på hvilka han trugat röstsedlar, äro dessutom bästa vittnen på att personen under många år sysselsatt sig med röstvärfningar; och likväl har han varit fräck och äreförgäten nog att helt nyligen inför domstolar påstå, att han aldrig brukat värfva röster. Men hvad skall man mera begära af en person, som aldrig i sitt lif besutit den ringaste känsla af heder eller ära!

Förlidet år handlades vid Södertelge rådhusrätt ett tryckfrihetsmål, uti hvilket jury valdes. Ibland jurymännen var äfven folkskoleinspektören Meijerberg, som blef vald till juryns ordförande. Inför juryn yttrade då hr Meijerberg följande: «*jag anser mig pligtig upplysa herrarne derom att jag mycket väl vet, att Söderstedt brukar värfva röster vid riksdagsmannaval, men om han gör det i god eller ond afsigt, kan jag icke bedöma.*» Alla de till nämnda jury hörande per-

*) Således icke på Strömsborg, såsom för oss blifvit sagdt, då den förl. år utgifna brochyren skrefs.

Utg. af denna brochyr anm.

sonerna kunna intyga, att vår uppgift är sann. Detta yttrande af hr Meijerberg bestyrker ytterligare vår utsago om Söderstedts röstvärfningar.

Affidne grosshandlaren Schwan var väl den rikaste, för hvilken Söderstedt hade värfvat röster en gång, men han var också den, som aldrig höll på att blifva Söderstedt qvitt därför. Till minst tjugu bref från Söderstedt till hr Schwan har C. G. Ugglas satt upp koncept och ännu efter flera års förlopp — vi vilja minnas att det var 1867 på våren — lyckades Söderstedt ytterligare afpreja hr Schwan 500 rdr. Vid utbetalandet deraf hade hr Schwan yttrat till Söderstedt: *«det var rysligt hvad det var svårt att bli qvitt herrn.»* Detta berättade Söderstedt sjelf för Ugglas och en annan person hemma i Ugglas bostad, hotel Oskarshamn i Helvetiigränd, då Ugglas fick sin lilla andel af rofvet för sin skrivarhjelp.

Då Söderstedt blifvit anmodad att skaffa röster för någon eller några personer, har han alltid börjat inledningen med sina klienter sålunda, att han icke hade några svarta kläder och att han nödvändigt måste skaffa sig nya sådana för att kunna uppträda på ett värdigt och imponerande sätt. Bums har han, att börja med, fått pengar till en hel ny habit; och detta experiment kan han med framgång hafva gjort på flera ställen på en dag. Hvad som skänkts åt honom till kläder hafva riksdagsmänna-kandidaterna aldrig tagit med i räkningen, då Söderstedt skulle godtgöras för sitt röstvärfningsbe-

svär; och bara på uppgiften om svarta kläder har Söderstedt förtjenat icke obetydligt med pengar,

Söderstedt lät för icke så länge sedan vid en rätttegång inför Stockholms rådhusrätts 6:te afdelning undfalla sig det yttrande, att han möjligen hade inverkat vid riksdagsmannaval, men tillade; att sådant hade skett af öfvertygelse och ej af egen nytta. Vi få blott ändra uppgiften derhän, för att få den sannfärdig och riktig, att Söderstedt *aldrig* har värfvat röster utaf öfvertygelse utan *alltid* af egen nyttiga beräkningar; ty för den, som har betalt bäst, — *för den* har Söderstedt mest arbetat. Eller — vi fråga blott — kan någon människa verkligen tro, att det var af öfvertygelse då Söderstedt och «Fäderneslandets» sökte göra t. e. hr Strömhom till riksdagsman?

Hvar och en, som känner Söderstedt, vet, att den karlen aldrig går så långt som tvärs öfver gatan för en människas skull, utan att han betingar sig betalning derför. Han är för öfrigt sådan att om en drunknande person bad honom räcka sig en hjälpsam hand, skulle han icke utsträcka handen, innan han hade ackorderat om hvad han skulle få betaldt för hjälpen. Och man skulle då tro, att Söderstedt i månadstal skulle springa omkring och värfva röster; att han skulle låta införa vallistor i tidningarne; att han skulle ombesörja utsändandet af en massa anonyma bref till valmän; att han skulle låta fabricera en mängd både långa och «tjocka» artiklar i «Fä-

derneslandet» m. m. d. — *allt detta för ingenting?* Nej, nej! Han har så grundligt uppskörtat alla dem, för hvilka han värfvat röster, att flera af dem sett sig nödsakade betacka sig för hans vidare biträde och hjälp.

Att våra uppgifter äro sanningsenliga, derom våga vi försäkra våra läsare.

Sedan Söderstedts verkliga syften och planer (för hvilka «Fäderneslandet» städse varit och är ett organ) nu blifvit med oväld och sanningsenligt blottade samt allmänheten fått kännedom om att det alltid varit och är af egennyttan och låga bevekelsegrunder som Söderstedt verkställt röstvärfningar; så är det att antaga, att Söderstedts och «Fäderneslandets» förenade uppträdande hädanefter, då frågor uppstå om riksdagsmanuval för hufvudstaden, skall emottagas med den misstro, och skänkas det förakt, det verkliga förtjenar.

Vi hade ämnat att fullständigare låta våra läsare kasta en blick på Söderstedts lefnad och vandel, ifrån tidigare år till början af år 1872, men som hvad här ofvan är skrifvet om honom redan upptagit större utrymme än bestämdt och beräknadt var, nödgas vi inskränka oss till att i få ord omförmäla några förhållanden, som visserligen äro af ett par tjogtal menniskor kända, men för den stora allmänheten obekanta.

Såsom gosse blef Söderstedt kyparelärling, men visade sådan fallenhet för oärlighet, att han blef bortkörd ifrån det ställe, der han konditio-

nerade. Han sattes då i skraddarelära. Såsom skraddaregesäll stal han en rock från en annan skraddaregesäll, som bodde i närheten af Carlberg. Då Söderstedt var restauratör i Norra Tivoli, begick han en natt inbrottsstöld derstädes och stal en mängd saker ifrån sig sjelf. Han sökte då inbilla sina fordringsegare, att han hade blifvit bestulen; «men den *gubben gick inte*», ty det uppdagades att han sjelf var tjuften. Men oakadt vi kunde anföra några andra exempel på Söderstedts oärlighet, förbigå vi dock dessa, enär de äro af äldre datum och anföra i stället några andra, som icke äro särdeles gamla:

Folkskalden Per Thomasson hyrde från 1864 på hösten till 1865 på våren ett rum hos Söderstedt 3 tr. upp i huset nr 58 vid Regeringsgatan. En afton kom hr Thomasson hem och hade 30 rdr förvarade i portemonnäen, som låg i byxfickan. Hr Thomasson klädde utaf sig och gick till sängs, derunder Söderstedt var inne, och, först sedan Thomasson hade somnat, gick Söderstedt sin väg. Påföljande morgon, då hr Thomasson vaknade, saknade han sin portemonnä jemte pengarne. Han gjorde naturligtvis efterfrågningar, men såväl Söderstedt som hans hustru och barn förnekade på det bestämdaste att hafva sett portemonnäen eller pengarne. Då Thomasson hotade att göra allvar af saken, tog Söderstedt fram och lemnade tillbaka åt Thomasson både portemonnäen och pengarne, under förklaring att Söderstedt hade hittat portemonnäen under Thomassons säng. Att detta var en uppenbar osanning synes, bland annat deraf, att Söderstedts hustru och dotter, hvilka äro redliga och samvetsgranna människor,

redan tidigt på morgonen hade genomsökt rummet, äfven i och under sängen, men icke funnit någon portemonnä; då Söderstedt en half timma derefter infann sig och kröp under sängen och förklarade att han hittade portemonnäen der nedfallen. Att Söderstedt hade stulit portemonnäen i akt och mening att behålla den, ehuru han blef tvungen att lemna den tillbaka, ådagalägges derjemte af flera sammanstående förhållanden. Hr Thomasson flyttade genast derpå ifrån Söderstedt; och vill Thomasson tala sanningen oförskräckt rent ut, så skall man få veta, att det icke var blott en gång som han blef bestulen under det han bodde hos Söderstedt. Att hr Thomasson dock icke vill eller vågar tala sanning härvidlag, taga vi för alldeles gifvet, ty på samma gång han det gjorde, stängde han möjligheten för sig att vidare få skrifva någon följertong i «Fäderneslandet».

Den 1:a Juli 1865 på förmiddagen sammanträffade i Berzelii-park boktryckaren Hagström, doktor Damm, notarien P. A. Synnerberg och skräddaren Söderstedt m. fl. — Hagström hade vid tillfället omkring 300 rdr på sig, men han gjorde åtskilliga utbetalningar på circa 100 rdr, så att hans återstående kassa var vid pass 200 rdr. Det blef vid detta tillfälle ett opåtänt förmiddagsrummel och champagnen rent af flödade. Alla blefvo rusiga, undantagandes Söderstedt, hvilken höll sig nykter. troligen emedan han tänkte bestjälja någon af de öfriga, då dessa hade blifvit druckna. Äfven Hagström, som el-

jest aldrig brukar öfverlasta sig, blef nästan alldeles redlös. Då erbjöd sig Söderstedt att följa Hagström hem till dennes bostad nr 9 Storgatan och för detta ändamål anskaffade Söderstedt en droska; men, i stället för att åka till Hagströms hemvist, lät Söderstedt åkaren köra till Djurgården, der Söderstedt på alla möjliga bakvägar åkte omkring med Hagström, som under tiden satt och sof i droskan. Då de återkommo till Ladugårdslandet och Hagström, som hade nykrat till något, skulle betala åkaren, var han utaf med hela sin kassa, omkring 200 rdr. Att Hagström hade pengarne kvar, då Söderstedt tog honom om hand, blef sedan utrönt, äfvensom att Hagström och Söderstedt ingenstädes hade varit inne, sedan de företogo åkningen på Djurgården, och det står utom allt tvifvel, att Söderstedt hade bestulit Hagström under förenämnda Djurgårdspromenad.

En afton i Augusti månad 1865 suto doktor Damm och Söderstedt samt ett par andra personer på källaren Bacchi Tempel i Trångsund.

Damm, som, jemte det han var hufvudredaktör för «Fäderneslandet», äfven hade emigrantaffärer, rörde sig den tiden med icke obetydligt med pengar, och vid nu ifrågavarande tillfälle hade han 300 rdr i sedlar förutom silfvermynt på sig. Fram på qvällen skiljdes sällskapet åt och endast Damm och Söderstedt stannade kvar. Damm bjöd och drack mest själf, hvilket gjorde att han blef öfverlastad, då Söderstedt deremot försigtigtvis höll sig nykter; ty,

så snål Söderstedt än är, förtär han sällan eller aldrig annat än mat, då han sitter och lurar på att få en människa drucken för att sedan kunna bestjäla henne. Sedan Damm och Söderstedt hade blifvit på tu man hand, tog Damm flera gånger upp sin plånbok, dels för att betala hvad som requirerats och dels för att skryta med sina pengar; och såväl öfverkyparen på stället som andra innevarande gäster sågo, att Damm hade plånboken och pengarne kvar, då Söderstedt sent på qvällen tog den alldeles öfverlastade Damm under armen med uppgift att följa Damm hem, der Söderstedt, efter eget medgifvande, hade afklädt honom och hjälpt honom i säng. Damm bodde då i *N: 7* vid Skomakargatan 1 tr. upp. Huru Damm blef afklädt eller huru han kom i säng derom visste han sjelf ingenting, men då Damm nästa morgon vaknade, var Söderstedt borta och med honom äfven Damms plånbok med 2 å 3 hundra rdr. Morgonen efter den natt, då Damm blef bestulen, anträffades Söderstedt klockan straxt efter sex på Köpmantorget, då det upptäcktes att han innehade ovanligt mycket penningar, sedan han tillbringat natten hos en prostituerad qvinna, som bodde i huset *N: 15* vid Österlånggatan 1 tr. upp; och en mängd andra skäl och omständigheter styrka att han hade begått meromförmälda stöld. *)

*) Att hvarken Hagström eller Damm ville göra någon sak af Söderstedts stölder, eller ens återfordra pengarne, kom sig hufvudsakligen deraf att båda allt för mycket fruktade

För att nu icke allt för mycket trötta våra läsare med berättelser om Söderstedts många förfärligt lågsinnade och brottsliga handlingar, afsluta vi teckningen öfver honom med uttryckligt tillkännagifvande, att en mängd andra bevis på hans brottslighet och moraliska uselhet finnas, ehuru dessa i brist på utrymme icke kunna denna gång anföras; och torde de som hafva läst den förlidit år utkomna brochyren, hvilken bar titeln *Tidningen Fäderneslandet och dess Redaktion*, benäget erinra sig hvad som deri var sagdt om den ifrågavarande personen. Att icke heller i sagde brochyr förekom några osanningar bevisas bäst deraf, att «Fäderneslandets» redaktion *icke gittat* i ett enda nummer af «Fäderneslandet» *vederlägga en enda af de uppgifter*, som i brochyren voro gjorda om samma redaktion, oaktadt redaktionen haft ett helt år på sig. Det hade ju varit mycket lätt och enkelt för «Fäderneslandets» redaktion att i sin tidning gendrifva hvad som stod i brochyren; att, om redaktionen *hade kunnat*, uppgifva och styrka att hvad som stod på den eller den sidan i brochyren var osannfärdigt; men, som sagdt, ännu efter ett helt års förlopp *är icke ett enda ord* af hvad som stod i brochyren vederlagdt af «Fäderneslandets» redaktion, hvilket väl klart och tydligt bevisar att brochyren hade talat sanning.

Söderstedt. De gjorde likväl ingen hemlighet af att Söderstedt hade bestulit dem. De öfriga tillgreppen har han äfven begått med så stor beräkning, att han varit oåtkomlig af lagen.

Den som egde till sin disposition en tidning sådan som «Fäderneslandet» skulle icke — och aldrig minst «Fäderneslandets» redaktion — låta påbörda sig en mängd förbrytelser af svåraste art, utan att i tidningen vederlägga dessa; men, så länge detta icke är gjordt, är också brochyrens auktoritet ovilkorlig.

Om de i denna brochyr gjorda uppgifter skulle anses otroliga eller öfverdrifna, undra vi visst icke derpå; ty det gränsar verkligen till det otroliga att en enda tidnings redaktion skulle vara så kompakt sammansatt af förbrytare utaf allehanda slag. Men betraktar man å andra sidan, att «Fäderneslandets» nuvarande redaktion endast består af en mängd ifrån alla samhällsklasser sammanräfsade och ifrån alla samhällsklasser och allt hederligt folks umgänge utskjutna personer, så torde uppgifternas riktighet förefalla mindre otrolig och icke skäligen böra be-
tviflas.

Sanningen ligger till grund för allt hvad som är sagdt; men hafva vi användt något ord, som på något sätt kan stöta våra ärade läsare, bedja vi om ursäkt därför. Vi få skylla på det ämne, vi haft; ty man kan icke gerna få pinsammare och dåligare ämne att skriva om, än förre skräddaren Söderstedts karakter, lefverne och vandel,

Jacob Engman,

hvilken är några och 30 år gammal och född på Öland, var skrifvare hos hr häradshöfdingen P.

H. Wendtland, innan han blef anställd såsom «Fäderneslandets» referent i Stockholms rådhusrätt. Under sin tjenstetid hos hr Wendtland begick Engman både stöld, förfalskning och bedrägeri. Så t. ex. skref Engman icke mindre än sex bref uti hr Wendtlands namn och honom ovetande till olika personer och requirerade penningar, och då svar på brefven ingick, tillgrep Engman dessa, öppnade dem och behöll pengarne.

Engman erhöll ofta uppdrag af hr Wendtland att gå till postkontoret med större fataliebref, som skulle afsändas till landsorten. Då tid efter annan klagomål ingick till hr Wendtland deröfver att sådana bref icke kommit vederbörande tillhanda, ehuru de blifvit afskickade, fattades misstankar att Engman begått någon oredlighet, hvadan han togs i förhör, men nekade på det bestämdaste till att hafva undandolt något bref. Derpå anställdes visitation i Engmans bostad, hvarvid påträffades mellan *tjugu och trettio* stora fataliebref, som Engman hade behållit för att komma åt att stjäla postportot för desamma. De olägenheter, som derigenom åsamkades både hr Wendtland och en mängd rättsökande, voro både stora och kännbara; men hr Wendtland öfverandtvardade icke Engman åt rättvisans skipare, utan körde endast bort honom ifrån sig. Engman vände sig då till «Fäderneslandet» och erhöll genast anställning i detsamma; ty efter sådana prof på «stilistisk förmåga och praktiskt handlingsätt» måste han naturligtvis sympathisera med Hagström-Söderstedt-Arnelius-Ödmann.

Engman eger en skicklighet uti att efterhärma stilar och förfalska namn som få, knappast någon besitter. Han verkställer sådant så väl, att egaren till ett af honom förfalskad namn först efter noggrannaste påseende kan upptäcka förfalskningen, och han gör ingen hemlighet af denna tvetydiga konst. För en boktryckar Hagström och en redaktion sådan som «Fäderneslandets» kan det måhända också vara mycket bra att räkna en dylik skicklig «stilist» i sina leder.

Viktor Arnelius.

Arnelius är född den 12 April 1830 i Upland i Tensta, der hans fader var komminister. Under loppet af 13 år har Arnelius varit författare till de tvänne gånger i veckan återkommande artiklarne: *Bref till syster Ulla*, hvilka otvifvelaktigt utgjort kärnan i «Fäderneslandets» alla skandaler.

Arnelius hade nyss blifvit student och var den tiden väl upptagen i sin morbroders, dåvarande statsrådet, numera biskopen i Wisby, Anjous hus; men en dag under statsrådets bortovaro bröt Arnelius sig in i hans chiffonier och begick tillgrepp samt sökte vältra skulden derför på en oskyldig piga i statsrådets tjänst. Rätta förhållandet blef dock utrönt och Arnelius blef i och med detsamma utskjuten både ifrån statsrådets hus och ifrån alla sina öfriga släg-

tingar. Arnelius tog då värfning i tidningen Fäderneslandet, der han naturligtvis emottogs med öppna armar, helst han var de öfriga kamraterna så lik i heder och upphöjda tänkesätt. Vid denna tid formerade Arnelius bekantskap med en gift kvinna vid namn Aquilina Cumming, född Bergström, af mycket tvetydigt rykte, och flyttade tillsammans med henne under det att hennes man fortfarande var stadd å sjöresa. Med henne har Arnelius haft tvänne barn, men det oaktadt har han tillbringat långa mellantider i huset N:r 13 Handverkaregatan å Kungsholmen. Arnelius fortfar ännu med detta lika vanhederliga som olagliga hjonelag, hvilket troligtvis slutar på det mest tragiska sätt, då mannen, styrman Cumming, en dag till Sverige återkommer.

Ett ytterligare bevis på Arnelii karakter vilja vi andraga.

För cirka 5 år sedan föröfvades en stöld å «Fäderneslandets» tryckeri, dervid tillgreps en stor och dyrbar filt, som enkom var väfd i Norrköping för att begagnas till täckelse öfver tryckpressen. Stölden var ytterst djerf, men ingen kände till tjuften. Saken anmäldes derföre af boktryckaren Hagström till polisen, som snart upptäckte, att det var Arnelius och den med honom sammanboende qvinnan, som stulit filten och sönderskurit densamma samt genom en f. d. student vid namn P. J. B. Paulin belånat olika stycken deraf dels på Assistansen och dels hos pantlånaren Ullander. Arnelius stod då i fara

att bli häktad; men som boktryckar Hagström fruktade, att det skulle bli en oerhörd skandal, om känt blefve både att en af «Fäderneslandets» redaktörer föröfvat stölden och att Hagström angifvit densamma, skyndade Hagström att för polisen förklara, det han erinrade sig, att han gifvit Arnelius löfte taga filten. På sådant sätt undslapp Arnelius den gången också både häkting och åtal för stöld; men han måste gifva Hagström ett skriftligt erkännande, att han på olofligt sätt tillgripit den ifrågavarande filten, hvilket erkännande Hagström eger i sitt våld, ehuru detsamma numera är af ringa eller ingen betydelse.

De tvänne barn, som Arnelius haft med Aquilina Cumming, äro båda döda. Det yngsta dog i sin spädate ålder, det andra vid sex år.

Arnelius och hans quasi-hustru tillbringade under barnens lifstid nästan hvarje afton på spektakler och offentliga nöjen, ty det kostade dem ingenting, emedan de hade «Fäderneslandets» fribiljetter att tillgå; men de hade icke någon person i sin tjänst och icke heller någon, som eftersåg och vårdade det kvarlevande barnet under deras bortovaro. «För att nu få pojkens att sofva» — har Arnelius berättat för flera menniskor — «har jag funnit på det knepet att gifva honom bränvin och punsch, så han blir alldeles full, och då sofver han godt och behöfver ingen eftersyn på hela natten.»

Detta är Arnelii egna ord.

Vid sex års ålder dog, såsom ofvan är sagdt,

barnet med utpreglade kännetecken på en af dryckenskap förstörd fysik och föräldrarne blefvo qvitt «den rysligt besvärliga ungen», såsom modren många gånger uttryckte sig.

Stackars barn! Lyckligt dock nu, ty det får slumra i jordens sköte utan att behöfva söfvas af hvarken punsch eller bränvin.

Sådan är i få ord till karaktären den person, som i 13 å 14 hundra artiklar på det gemenaste sätt skymfat, smädat och smutskastat religionen, landets styrelse och tusentals personer; men hvar och en vet hädanefter hvad värde, som bör skänkas artiklar, hvilka äro skrifna af en publicist som har sådan moral, som ifrågavarande Viktor Arnelius.

C. F. O. Sandahl.

Sandahl är boktryckaren Hagströms dagliga och stundliga följeslagare. Sandahl är född den 11 Janaari 1828 och har tagit studentexamen i Lund. Han var en tid kompanjon i en vinhandel i Stockholm, men rörelsen måste upphöra och Sandahl har sedandess varit inneboende hos sin gamla, långt ifrån förmögna moder, som bor vid Grefgatan å Ladugårdslandet. Under flera år uträttade Sandahl ingenting och kunde, ehuru ung, frisk och kraftfull till sin fysik, icke ens lemna bidrag till sitt lifsuppehälle, hvilket den åldriga och betryckta modren måste skaffa både

Sandahl och en med honom sammanboende qvinna. Då likväl hans moder icke längre förmådde underhålla denna tärande familj, nödgades Sandahl söka sig någon sysselsättning och år 1864 fick han anställning å «Fäderneslandets» byrå. Det upptäcktes dock genast att Sandahl saknade både omdömesförmåga och förmåga att skriva, hvarföre han förflyttades från byrån och blef dagdrifvaresällskap åt Hagström. I nio år har man sett dessa två personer dag och natt tillsammans och förhållandet dem emellan blef ännu intimare sedan schism uppstod i Hagströms äktenskapliga lif, tillföljd deraf att Hagströms hustru var, såsom Hagström trodde, allt för uppmärksam emot dåvarande kadetten, numera underlöjtnanten på ett landregemente L—n, och hvilken schism föranledde dertill att Hagström kom att flytta från Sibyllegatan *N° 35*. Visserligen var Sandahl både lättjefull och försoffad innan han blef bekant med Hagström; men efter den tiden har han blifvit lättjefullare än förut och nära nog fånig. Sandahl är af naturen utaf ett mycket fromt och stilla sinnelag, men beklagansvärdt cynisk, och af den ena eller andra orsaken har Hagström icke blott med vänskap utan med kärlek omfattat Sandahl, hvilken å sin sida med varm hand vedergäller sin herres visade välvilja.

Sandahl åtnjuter för sitt välförhållande 2 rdr pr dag utaf Hagström äfvensom fri frukost, kaffe på eftermiddagarne och toddy på aftnarne hvarje dag samt har dessutom särskildt betaldt, om

han någongång kan lemna något bidrag till tidningen. Detta sker dock sällan, men då sådant händer, återfinnas hans snillefoster i «Fäderneslandet» under rubriken «schene-rariteten». Det var också Sandahl som var författare, men på Hagströms uppmaning, till den gemena och ohyfsade «schene-raritets-bit», för hvilken ansvarige utgifvaren Dahlhammar den 24 November 1869 insattes å Långholmen för uudergående af 2 års straffarbete.

Och nog nu om boktryckar Hagströms *käraste* vän, Carl Fredrik Oskar Sandahl.

Erik Israelsson,

«Fäderneslandets» xylograf eller träsnidare är en yngling, som nyss stigit in i världen, och det är derföre att beklaga att han råkat i så dåligt sällskap vid början af sin lefnadsbana. Att Israelsson icke eger någon talang i träsniderkonsten, derom kan hvar och en sjelf döma utaf «Fäderneslandets» träsnitt, hvilka både i afseende å idé och utförande äro mer än lofligt underhaltiga. Detta hindrar dock icke den unge och i sin konst oerfarne Israelsson från att anse sig vara en fulländad mästare; men att mycket ännu återstår för honom att lära, synes bland annat af ett porträtt, som för icke så länge sedan fanns intaget i «Fäderneslandet» och som skulle föreställa general Grant. På detta

träsnitt, ritadt och skuret af Israelsson, hade generalen fått halsen långt utanpå halsduken. Till sin syster, som är enka efter en affiden guitarrspelare och privatlärare vid namn C. V. Almqvist, står Israelsson i mycket godt förhållande och de lefva innerligt, lyckligt och väl.

Samuel Ödmann,

"Fäderneslandets" hufvudredaktör

Ödmann, som är son till affidne kyrkoherden Ödmann i Wendel af erkestiftet, har tagit filosofie-kandidat-examen och derefter varit landtbrukare, riksdagsman i bondeståndet samt fullmäktig i Riksgäldskontoret. Vid sin faders död öfvertog sonen Samuel föräldrarnes egendom i Upland emot vilkor att draga försorg om sin moder och sina mindreåriga syskon; men, i stället för att sköta sitt landtbruk, öfvergaf han både hem och hustru och barn samt moder och syskon och for till Stockholm. Utan att derstädes hafva någon anställning och utan inkomster, lefde han endast på vigilans, under det han plitade och skref än i den ena, än i den andra tidningen. Dock voro hans uppsatser så pjöliga och enfaldiga, att ingen tidningsredaktion kunde engagera Ödmann såsom medarbetare,

hvarföre han beslöt att blifva skriftställare på egen hand. Ooh så utgaf han en periodisk skrift benämnd: Tidskrift för Sverges Allmoge. Som detta litterära opus dock var ett nonsens i högsta grad och derföre lästes af högst få andra personer än författaren sjelf och som dess åtgång var ingen, ehuru dess upplaga var stor, så växte Ödmanns skulder oupphörligen. Det oaktadt tog han sig ingenting nyttigt före, utan gjorde i flera år ingenting, ehuru han hade stor familj att underhålla. Lättja och högmod äro hufvuddragen i Ödmanns karaktär, hvilken för öfrigt icke är den vackraste. Hundratals enskilda personer har han lurat på pengar, äfvensom hela städer, utur hvilkas kassar han lånat. De som Ödmann värst har bedragit och som aldrig fått ett öre igen, äro n. v. utrikes-statsministern hr grefve von Platen och f. sjökaptenen C. F. Modéer. Då ett dylikt lefnadssätt, som det Ödmann förde, naturligtvis icke kunde bära sig i längden och han derföre med sin familj och genom eget förvållande råkade i stor fattigdom, lagade af ren medömkan hans sockenboar, att han fick blifva riksdagsman i bondeståndet; och genom en annan riksdagsfullmäktigs, Nils Ohlsson i Österlöf, bemedling fick Ödmann blifva ledamot af statsutskottet och fullmäktig i Riksgäldskontoret. Öfverallt satt dock Ödmann som den kompletteste nolla och hvarken i stats-utskottet eller vid riksgäldsfullmäktiges sammanträden yttrade han någonsin ett ord. Dessutom och i stället för att bevista samma fullmäktiges sammankomster, låg

han länge gömd hos sin sväger Stenfelt, emedan exekutionsbetjenter spanade efter honom för att bysätta honom för en obetald vaxel, på hvilken han i samråd med sin broder på ett mindre honnett sätt lurat sig till pengar i en af bankerna. Så följde en konkurs såsom krona på verket; och hade icke fordringsegarne lätit nåd gå för rätt, hade Ödmann otvifvelaktigt blifvit straffad såsom vårdslös, måhända bedräglig gäldenär. Ödmanns hustru i första giftet, född Stenfelt, var en redbar och samvetsgrann qvinna, som sörjde så öfver Ödmanns vinglerier och ostadiga lefnadssätt, att hon ådrog sig galopperande lungrot, hvaraf döden följde. Genom affidne August Blanch's och kaptenen J. Maukells åtgöranden fick Ödmann, för att räddas ifrån hungersdöden, stiga in i «Fäderneslandet» såsom hufvudredaktör, sedan han förut deri varit hemlig medarbetare.

Då Ödmann blef alldeles utfattig, blef han också till sina täukesätt kommunist och socialist och alla trashankar hysa naturligt nog dylika åsigtter; och «Fäderneslandet» blef det blad, genom hvilket hans fåniga idéer skulle spridas.

Här är icke rum att närmare kritisera Ödmann såsom skriftställare. Vi vilja derföre blott nämna, att han är författare till artiklarne i «Fäderneslandet», som hafva till öfverskrift: «Dagens Företeelser», eller första artikeln på tidningens första sida. De deri nummer efter nummer uttalade enfaldiga kannstöperier, fåniga idéer och reflexioner, vanvettiga profetior och erbarm-

ligt löjligen barnsligheter äro allt för väl uppmärksammade och kända för att närmare behöfva påpekas, hvarföre vi också förbigå desamma. Endast det vilja vi säga, att Ödmann är i högsta grad enfaldig och skumögd i politiska saker och förvirrad i rättsbegreppen; och hade några människor trott på eller fästat afseende vid Ödmanns joller i «Fäderneslandet», så kunde en eller annan fantast råkat i ett förvirringstillstånd, som kommit honom att tro, att andras egendom vore hans och att han egde full rätt att taga af en annan för att fylla sitt behof; men, som bättre är, har Ödmann predikat sina läror för döfva öron och hos «Fäderneslandets» läsare har hans gallimathias icke slagit någon rot.

Ödmann har, oaktadt hans inkomster under de sex sista åren varit rätt betydliga, icke funnit med sin heder förenligt att godtgöra sina många bedragna fordringsegare; och hvarken detta handlingssätt eller hans prejeri emot brukspatron P—é, hvarom på 20:de sidan i denna brochyr talas, vittna till fromma för Ödmanns redbarhet och rättskänsla, utan hafva deremot stark lutsing åt bedrägeri.

För omkring tre år tillbaka trädde Ödmann i nytt gifte med en mamsell Jenny Braun (dotter till affidne sotaren Braun i Stockholm) — en af «Fäderneslandets» följetongskrifverskor med signaturen J—y Brn —, till hvilken han länge stått i intimt förhållande. Detta fruntimmer rymde för några år sedan till Köpenhamn i säll-

skap med en skomakare vid namn Nord, med hvilken hon derstädes sammanlefde ett par år, hvarefter hon omsider blef af sina föräldrar återhemtad. Så är berättadt af boktryckar Hagström.

Sedan vi här ofvan lemnat kortfattade beskrifningar öfver de personer som utgöra «Fäderneslandets ordinarie redaktion *), vilja vi äfven lemna en uppgift på tidningens öfriga medarbetare, hvilka antingen skola ständigt eller också endast på vissa tider stå till hands med notiser, uppsatser, korrespondensartiklar m. m. d.; och vilja vi derjemte för karakteristikens skull meddela några upplysningar om de flesta af dessa personer.

Nils Rudolf Munck af Rosenschöld,

som förut varit «Fäderneslandets» egare och hufvudredaktör, är nu notisskaffare åt tidningen och åtnjuter därför 4 å 6 rdr i veckan. Ehuru Rosenschöld är filosofie doktor, är han mycket inskränkt och enfaldig, och alldeles oförklarligt är huru och på hvad sätt han kunnat vinna sin filosofiedoktorsgrad. Han är virrig och excentrisk, sjelkär och opraktisk samt alldeles i saknad af stilistisk förmåga; och alla hans skrifter utmärka sig också endast genom fanatism, råhet, bomba-

*) C. F. O. Sandahl tillhör icke redaktionen, emedan han hvarken duger till att tänka eller skriva: men, som han dagligen är på «Fäderneslandets» byrå och tillsammans med tidningens redaktion samt invigd i dess hemligheter, hafva vi ansett lämpligast att sätta honom ibland redaktionen.

steri. Sedan Rosenschöld totalt förolyckats på det publicistiska fältet, har han blifvit sakkförare; men äfven dervid har han lidit nederlag på nederlag och slutligen förklarats förlustig rättigheten att föra andras talan inför rätta.

Rosenschöld har flera gånger varit häktad samt sutit på fästning. Han är ifrån sin hustru skiljd.

Carl Gustaf Ugglå.

Ifrån 1857 till 1863 på hösten var Ugglå «Fäderneslandets» hufvudredaktör och sedan 1865 har han varit medarbetare i tidningen. Att teckna Ugglas lefnad och karaktär vore mycket lätt, men är troligtvis alldeles öfverflödigt; ty öf det finnes få personer i riket, som äro så kända som han. Ugglå, hvilken varit underofficer, eger ett ganska skarpt hufvud, men saknar beläsenhet; och hans skriftställareverksamhet är så tillräckligt bekant, att densamma icke här behöfver närmare skildras. Ugglå är lättsinnig och utsväfvande i hög grad och derföre alltid i penningeförlägenhet. För att afhjelpa denna är han icke nogräknad om sättet; dock har han aldrig, oss veterligt, gjort sig saker till så grofva förbrytelser som de öfriga af «Fäderneslandets» redaktion, eller till stöld, förfalskning o. d.; men han har såsom tidningens redaktör ofta fått bära skulden för boktryckaren Hagströms och skraddaren Söderstedts både brottsliga och låga handlingar.

På sednare åren har Ugglå så godt som ätit nådebröd hos Hagström, hvilken dock har att tacka Ugglå för mycket, och derunder har Ugglå på hvarjehanda sätt vetat att förskaffa sig pen-

ningar, enär den aflöning, honom bestått, varit otillräcklig för hans utsväfvande lefnadssätt. Så har han t. ex. till en massa penningenegociationer begagnat en äldre kvinna, hvilken rätteligen heter Emelie Gullbrandsson, ehuru hon ofta, i synnerhet i landsorten, uppträder under annat namn — en äfventyrerska af första ordningen och som utger sig för att kunna skriva romaner, följertonger m. m. samt vara «författarinnan Götha». Denna kvinna, som på sednare åren endast lefvat på bedrägerier, begångna i Sverige, Norge och Danmark, har äfven varit i Amerika, derifrån hon förliden vår återkom till Stockholm. Med «författarinnan Göthas» skriftställaretalang hänger likväl rätteligen så tillhopa att hon icke kan tala ordentligt något språk, långt mindre skriva. Det är nemligen Uggla och en f. d. kammar-skrifvare vid namn Orre som utgjort «författarinnan Götha»; men de hafva varit blygsamma nog att icke sjelfva uppträda såsom författare till sina alster, hvilka likväl — t. ex. romanen: «Landssoldaten» — icke varit oäfna, och derföre hafva de (rätteligen Uggla) låtit ofvannämnda Emelie Gullbrandsson bära både äran och hundhufvudet. Och hon har, oförskämd och bedräglig som hon är samt dertill af Uggla inspirerad, kunnat, under berömmande af sin talang såsom författarinna och beskärmande af sin fattigdom, narra sig till pengar både af våra ministrar, statsråd, andra embetsmän, tidningsredaktioner m. fl.; ty på arbeten, som aldrig varit ämnade att utgifvas, har Uggla genom denna kvinna upptagit prenumeration. Icke hafva prenumeranterna alltid varit så njugga; ty de hafva tyckt det vara synd om den fattiga och olyckliga författarinnan och Uggla har derföre emellanåt kunnat lefva temligen fränkt, under det «författarinnan» Gullbrandson äfven gjort sig glada dagar o. s. v. o. s. v.

Med. doktor J. Edvard Martin.)*

Professor Fr. Lundberg var, om vi minnas rätt, intill år 1864 husläkare hos boktryckaren Hagström. Mycket förtjust var Hagström i professorn, i synnerhet derföre att prof. Lundberg berättat för Hagström — såsom Hagström sjelf omtalade — att H. M. konungen en dag hade frågat professorn, hurudan karl Hagström var och att professorn då hade svarat konungen i mycket berömmande och fördelaktiga ordalag om Hagström. Men det oakadt bytte Hagström helt hastigt om läkare och tog ofvannämnde doktor Martin. Orsaken dertill var, att Martin, anmodad till ett sjukbesök hos Hagström, började för denne berätta en hel hop saker om personer och förhållanden, som Martin kände till, och Hagström senterade genast det fördelaktiga uti att till läkare hafva en person, som ville och kunde omtala en mängd tilldragelser både inom och utom familjer. Under årens lopp har Martins och Hagströms vänskap mer och mer befästats; och för Hagström, som har en mängd rättgångar, är Martin numera alldeles oumbärlig. Om Hagström är aldrig så frisk, men icke vill synas i en rättgång, får han genast läkarebevis af Martin på att han är sjuk; och då Hagströms hustru den 29 Juni 1867 var ålagd inställelse vid rådhusrätten, intygade Martin, att hon var så sjuk, att hon icke kunde gå ut eller upp till rätten — och likväl var hon fullkomligt frisk och samma dag ute på Hasselbacken. Då Hagströms hustru d. 27 Mars 1872 var ålagd att fullgöra en edgång vid rätten, sökte äfven Martin vilseleda domstolen genom ett falskt och osannfärdigt läkarebevis — som på 48:e sidan var utlofvadt att införas, men hvilket i brist på utrymme i denna upplaga måste borttagas; — och när Hagström d. 13 Januari innev. år skulle svara i ett mål på rådhusrättens 6:te afdelning, stod äfven Martin till tjänst med ett i högsta grad osannfärdigt läkarebevis.

Efter vi kommo att nämna rådhusrätten och 6:te afdelningen, kunna vi icke underlåta att säga, att borgmästarne, rådmännen och notarierna i Stockholms rådhusrätt i allmänhet äro både skickliga, rättrådiga och humana såsom domare och menniskor, men att 6:te afdelningen derifrån gör ett fullkomligt undantag. Rådman Ulrich, som är ordförande på denna afdelning, är ofta oredig m. m. i domstolen och vice häradshöfdingen Carl Hay, som är protokollsförande, tillhör det slag af unga, sedliga män, hvilka pläga vara uppkallade i polisen och

*) Denne doktor Martin må icke förblandas med doktor O. A. Martin i Södertelge, hvilken är känd för att vara en lika skicklig och human läkare, som allvarlig och rättfärdig menniska.

pliktfulla för fylleri och oljud på gatorna. Undersökningarna ledas och protokollen föras på denna afdelning så, att det är ohyggligt tänka sig någonting dylikt; och vi beklaga hvar och en människa, som får en rättegång lottad på öfve afdelningen.

Men vi återgå till doktor Martin och avsluta på samma gång denna uppsats, under beklagande att en praktiserande läkare vill nedlåta sig till att i smyg åt »Fäderneslandets» förläggare vara spion på en hel hop människor, hvilka med förtroende och tillit vänt sig till läkaren, och att samma läkare, nemligen hr Martin, är häusynslös nog att gå efter annan utfärda läkarebetyg, hvilka äro både osannfärga och falska.

Charles Otto Constantin Simmingsköld

är en af dessa »utelligare» åt »Fäderneslandet», som skola skaffa notiser från gator och hamnar. Simmingsköld är f. d. skeppsklarerare från Oscarshamn. Han lärer vid något tillfälle ha sutit såsom bisittare — d. v. s. illitterat rådman — i Oscarshamns rådhusrätt och på den grund låter han i Stockholm kalla sig för rådman. Han är dock ingenting annat än en försupen »bränvinsadvokat» och lefver på nåder hos fränskiljda pantlånarhustrun Carolina Winberg, född Tollsten, med hvilken han kom i beröring genom ett af honom beäräget bedrägeri. Han är stående jurymän åt »Fäderneslandet». Under uppgift att han är slägt med öfverståthållaren i Stockholm, generalen hr friherre Bildt, brukar Simmingsköld gå omkring och under lögnaktiga uppgifter bedraga sig till pengar. Hvar och en vet, att hr generalen, friherre Bildt är i sin hjälpsamhet liksom i allt annat en fulläadad gentleman, men det oaktadt torde Simmingsköld jeke ha någon hjälp att påräkna af hr generalen. Simmingskölds lefverne och vandel äro allt för fula för att han skulle kunna vinna något understöd af den för sina rena och upphöjda tänkesätt kände och högaktade hr friherre Bildt.

Sven Persson

lärer hafva varit renskrifvare, men kallar sig numera litteratör. Han är »Fäderneslandets» referent i polisdomstolen samt författare till Bref från Skåne, hvilka i »Fäderneslandet» brukas förekomma. Han kallas allmänt för »hattbytare», emedan han ofta och med framgång lärer begagna denna mindre vackra industri. Han är född den 6 April 1842.

G. A. Nordeman,

Jurist och Advokat.

Så lyder en annons, som ofta förekommer i tidningar, i syn-

nerhet i «Fäderneslandets», och äfven i Stockholms Adresskalender för detta år (sid. 14) har nämnde person infört ett långt tillkännagifvande om att han har rätttegångsbyrå i N° 7 vid Karduansmakargatan. Men veta våra läsare hvem denne Nordeman är? Ingen mer och ingen mindre än den ifrån Falsterbo till Haaparanda kände, för sina bedrägerier beryktade, afskedade telegraf-assistenten Georg August Nilsson. Under många år har denne person flackat omkring Sverige och utgifvit sig än för häradshöfding, än för kongl. sekter, än för tidningsredaktör, än tidningskorrespondent m. m. och det finnes ingen stad i riket, uti hvilken Nilsson, numera Nordeman, icke har begått bedrägeri. Sedan han för försuiling och oordentlighet samt för det han svikit sin tjeustemanna-ed blef afskedad från sin befattning såsom telegraf-assistent i Gefle, har han endast lefvat på skoj och bedrägerier. Han kallas också derföre för Lovisa Åkerberg N° 2. — 1871 på våren uppträdde Nilsson som falskt vittne åt förre skräddaren J. E. Söderstedt samt skyudade sig derefter att ombyta namn ifrån Nilsson till Nordeman. Han är nu «notisjägare» åt «Fäderneslandets».

Zacharias Cajander

rymde 1856 ifrån Finland för en mängd oredligheter och slog ner sina första bopålar i Haaparanda. Har sedan dess irrat omkring hela Sverige, under uppgift att han vore finsk agronom. Är en bedragare och äfventyrare i högsta grad och har icke på många år på ärligt och redligt sätt förtjenat sitt uppehälle. Öfver allt, hvar han far fram, bedrar han människor. Nu sednast har han i Stockholm gått och tillnarrat sig ej obetydligt med penningar, hvilka han upptagit såsom prenumeration å en lärobok i enkla och dubbla Italienska bokhålleriet — en bok, som Cajander dock hvarken kan eller kommer att utgifva. Han öryter starkt på den finska dialekten, pratar mycket och har derföre lyckats innastå sig hos en mängd familjer, hvilkas ställningar och förhållanden han sedan förrådt för «Fäderneslandets» redaktion.

Anders Alexander Lindström,

f. d. telegrafassistent och riksbekant, derföre att han stal telegrammer å Stockholms telegrafstation och lemnade dessa åt boktryckaren Hagström, som sedan publicerade dem i «Fäderneslandet» såsom varande sin tillhörighet. Dels derför och dels för det han svek sin tjänste-ed, blef Lindström från telegrafverket afskedad. Han är ett stående vittne åt förre skräddaren Söderstedt och Lindström vittnar både hvad han vet och icke vet. Han är notisaukskaffare åt «Fäderneslandets» och

har derjemte någon s. k. söndags- och aftonskola vid Storgatan *N* 9 på Ladugårdslandet.

Sven Adolf Hedin,

fil. doktor och f. d. riksdagsman i 2:a kammaren, har länge varit medarbetare i «Fäderneslandet» och äfven flera gånger förestått hufvudredaktörskapet för tidningen. Hr Hedin har kontrakt med Hagström att uppbära 150 rdr i månnden såsom medarbetare i «Fäderneslandet», hvilket arvode skall utbetalas så länge Hagström eger tidningen. Hedin förklarade förlidet års vår i tidningarne, att han icke var medarbetare i «Fäderneslandet»; men då han är i penningbrist, hvilket ofta händer, då är han icke för stolt att vidgå, både att han är medarbetare i «Fäderneslandet» och att han åtnjuter arvode der. När Hedin t. ex. har lånat pengar hos hr F. A. Bergqvist, som har sitt kontor *N* 11 Lilla Nygatan, och utställt anvisningar på sitt arvode hos boktryckaren Hagström — vid sådana tillfällen, bland andra, har Hedin icke förnekat, att han vore medarbetare i tidningen. Det är och har länge varit illa beställt med sanningskärleken hos hr Hedin, hvilket är mycket bedröfligt, helst han med händer och fötter jagtar efter att bli en populär folkrepresentant. Hedin är mycket förtrogen med förre skrädaren Söderstedt och spelar i kompani med honom åtskilliga intriger.

Carl Östberg,

Kammarskrifvare i Tullverket,

åtnjuter 100 rdr i månaden af Hagström. Östbergs åliggande är att spionera inom alla embetsverk i hufvudstaden och de flesta artiklarne i «Fäderneslandet» emot embetsmän och myndigheter under de sista åren hafva varit af honom författade.

Carl Falk,

bokhållare hos boktryckaren Hagström. Falk var bokhållare hos hr klädehandlaren M. J. Eliasson i Storkyrkobrinken. Enligt Hagströms uppgift blef Falk bortkörd från hr Eliasson för begångna stölder och detta har hr Eliasson i Februari eller Mars månad 1871 äfven omtalat för den som skriver dessa rader. Då Falk bortkördes från hr Eliasson var han naturligtvis så kvalificerad, att han var hos Hagström välkommen; ty lika barn leka bäst, säger ordspråket. Falk har i polisen fem gånger pliktat för fylleri och slagamål; han har varit häktad och inställd i polisen; varit uppkallad för bristande barnuppfostningshjälp o. s. v. Falks hela lefnad och vandel vittna om att han är supig och mycket vanartig.

Öfriga personer, som lemna uppsatser och notiser åt «Fäderneslandet», äro: *)

Kaptenen **Julius Mankell**. Hr Mankell lemnar dock icke lika ofta nu som förr bidrag till "Fäderneslandet". Kan- ske har han fått veta, att boktryckar Hagström beklagat sig för många personer öfver att Mankell har "så rysligt tråkig stil". — **Maximilian Axelsson**. Han skulle försöka bli tidningens referent vid riksdagen, men dugde icke dertill. Skaffar notiser och skrifer små pjoller-poemer med signatu- ren M—a—n. Lefver så godt som på nåder i "Fädernes- landet". — **Lorentz Edvard Svedberg** är en f. d. han- delsbetjent, som numera kallar sig litteratör. Han är mye- ket förtrogen med "Fäderneslandets" redaktion och har jemte förre skraddaren Söderstedt m. fl. utgifvit de på 55:te sidan omnämnda smutsiga flygskrifterna Julgrisen o. d., till hvilka J. F. Hagström varit förläggare. Svedberg är numera en «dalkus» i högsta grad och tyckes endast gå och vänta på att bli intagen på Arbetshuset. — Språkläraren **Filip Jakobs- son** och förre e. o. landskontoristen **Traugott Grahl**. — S. k. kommissarien **F. Kjerrman**, hvilken är skrivare i justitierevision, och en skrivare vid namn **Hindberg**. — En person vid namn **Abraham Livén**, hvilken utger sig för litteratör, privatlärare, kommissionär, sakkörare m. m., är en- ibland de wälaste varelser som ävälja inom Stockholms tullar. Därföre är han mycket upptagen af Hagström, mycket använd- bar för honom och mycket använd af honom. Då t. ex. "Fä- derneslandet" för c:a två år sedan började förlora så enormt både med läsare, prenumeranter och lösöreköpare, att utgifterna ej ville betäcka inkomsterna, sökte Hagström förtjena pengar på annat sätt. Så började han i "Fäderneslandet" införa lotteri- annonser af en John Unnan o. d. och så uthyrde han en liten bodlägenhet, hvilken är belägen midt under "Fäderneslandets" byrå i Norra Köpmanbrinken, åt trenne prostituerade kvinnor, hvilka måste betala i rdr 50 öre hvardera pr dygn. Betalningen erlades till Livén, som sedan redovisade till Hagström. Af den på Stockholms Besigtningbyrå förda journal synes, att vår upp- gift är riktig. Allt gick i Livéns namn, men det var Hagström,

*) Vi hafva utur denna brochyr uteslutit doktor J. Damm, greve Stellan Möroer och e. o. kauslisten Gottfrid Renholm, emedan ingen af dem numera tillhör "Fäderneslan- det". Damm bor på Skotterup vid Helsingör, Möroer är timmerman i Newyork och Renholm vistas i Paris, såsom korrespondent till N. D. A.

som både tog betalningen och som hyrde ut lägenheten, hvilken var hans. I mera än ett halft år hade Hagström denna bordel och förtjenade derpå ca 1000 rdr; men då husvärden, hr vishandlar Berg, hotade att uppsäga Hagström, måste han lemnas de prostituerade kvinnorna. Livén är född den 27 April 1833. — Förr e. o. kanslisten i riksbanken och t. f. revisorn i fångvårdsstyrelsen, numera skrivsaren hos häradsförordning Wendtland, **Johan Petter Bergh**, känd under bionamnet Olje-Berghen till följd af hans bedrägeri i en oljeaffär, under det han var fängelsedirektör i Kalmar. Har innehaft många befattningar, men blifvit afskedad från alla. Han var i Jan. 1868 bysatt, gjorde då konkurs med 19,675 rdrs skulder och hade i tillgångar endast en jernkamin, ett skrifbord och en skrifstol, alltsammans uppskattadt till 46 rdr. Bergh hade dock genom sin hustru ärft en icke obetydlig förmögenhet, hvilken han äfven förlösat. Han är vinglare i hög grad och ytterst opålitlig. — Tidningsreferenten **Hugo Nisbeth**, hvilken efter många misslyckade försök att komma fram på publicitetens bana omsider slagit sig i slanger med förra skrädaren Söderstedt. — Förra sacri ministerii adjunkten **Carl Axel Danielsson**. Denne har sedan 1865 varit referent åt "Fäderneslandet", men blef derifrån afskedad den 5 Jan. detta år. Han uppsnappar nu notiser kring gatorna. — **Hans Magnus Malmström** har varit målarmästare i Stockholm, men är nu totalt försäpen och förfallen. Han är en af "Fäderneslandets" notisjägare och ett af "Fäderneslandets" redaktions falska vittnen. — **Viktor Odin**, skrifkunnig notisjägare. — Skräddarmästaren **C. R. Löwstädt**. — Litteratören **Henriksen** är "Fäderneslandets" korrespondent från Göteborg. — Litteratören **Carl Ekström**, hvilken äfven kallar sig Gubben Noach, skrifver "Bref från Norrland"; och hr **E. A. Rosén**, skrifver "Bref från Hamburg".

Dessutom har "Fäderneslandet" tillfälliga korrespondenter i Upsala, Norrköping, Södertelge m. fl. städer, men en stor del af de s. k. korrespondensartiklarna fabriceras äfven på "Fäderneslandets" byrå och af dess redaktion.

*

De brott emot tryckfrihetsförordningen, för hvilka "Fäderneslandet" varit åtaladt sedan tidningen år 1857 köptes af förra exekutionsbetjenten J. F. Hagström, äro till antalet 59, deraf icke mindre än elfva under det sistförflutna året. Under den tid C. G. Uggla var hufvudredaktör för "Fäderneslandet" (1857—63) anställdes 27 tryckfrihetsåtal emot tidningen; under det J. Damm var hufvudredaktör (1863—65)

9; och under det S. Ödman varit hufvudredaktör (från 1865) hafva 23 åtal åställt. Under det Ödman varit redaktör, har dessutom en ansvarig utgifvare, muraren J. F. Dulhammar, nödgats undergå två års straffarbete och en annan ansvarig utgifvare, förre konstförvanden E. F. Öfverlied sitter på Långholmen på bestraffning, då detta ark lägges under pressen. Den 4 Juni var Öfverlied under fängbevakning inställd inför rådhusrättens 5:te afdelning för att svara i ett nytt tryck frihetsmål. Detta, bländ allt annat, torde bevisa, att "Fäderneslandet" under Ödmans ledning beljoger människor lika mycket som förut, om icke mera. "Fäderneslandets" skandalösa uppträdande under många år emot hela allmänheten börjar nu blifva rättvist bestraffad och tidningens stora och oupphörliga nedgång är bästa beviset derpå. Afven tidningens redaktion börjar få känna tyngden af allmänhetens harm och ovilja, ty man ser numera aldrig en enda hederlig människa umgås med samma redaktion.

De många sår, som «Fäderneslandet» tillfogat den allmänna rättskänslan, äro smärtsamma och läkas eller glömmas icke förr, än Sveriges i moraliskt hänseende uslaste tidning försvunnit ifrån publiciteten. «Fäderneslandet» är i grunden ett samhällsfientligt blad, som hvilar på att våldföra sanning och rätt, hvilat på lögn och bedrägerier.

Rättelse:

På 36:te sidan, 8 raden uppifrån år 1836, läs 1856.
Öfriga små fel täcktes läsaren själf rätta.

Första knippan.

Julius Edv. Söderstedt,

f. d. Skräddare m. m.,

tidningen Fäderneslandets "notisjägare" och

som han sjelf tror, hufvudredaktör" då

redaktören saknar hufvud.

(Forts. följer.)

Tidningen "Fäderneslandet" utgifver sig för att vara de förtrycktes målsman och en kämpa för sanning och rätt. Detta är en lögn utan like.

För att göra för *menige man* klart att denna pressens skamfläck gör de förfärligaste och osannfärdigaste beskrifningar öfver ärbara kvinnor och oskyldiga barn och låter påskina att fullkomligt redbara människor äro tjuftar o. s. v. vill utgifvaren efter hand brännmärka dessa samhällets olycksbarn och börjar med förre kyparen m. m., förre skraddaren och taxeringsmannen Julius Edvard Söderstedt, boende 3 tr upp i huset nr 58 vid Regeringsgatan, tillhörigt förre majoren *Fahnehjelm*.

Den älskliga själens "faderliga" vård om sin ena dotter och ett par barnmorskor samt hans sons engagement vid telegrafens *) (på major Fahnehjelms rekommendation) skola i en fortgående serie af "knippor" belysas.

*) Såsom rapportör åt "Fäderneslandet"?

Sättarens fråga.

Också en
"Mäster Schnitt",
eller

några mycket uppbyggliga versar om
Dubbelstedt, *) *den politiske skräddaren*,
"medarbetare" i tidningen "Faderseländet".

När brackor och krämare tåga
I hundra, ja tusendetal,
Att visa sin röstningsförmåga
Och trängas i rådstugans sal —
Det är just af mig denna samling är gjord,
Ty högt från mitt rankiga mästartebord
Regerar jag folket med saxon.

Visst hör man rätt många predika
Att jag är en lufver till karl,
Ja, fienden ofta hörs skrika
Att baktill en räfsvans jag här;
Men jag bryr mig föga om dylika ord.
Och "putsar" ibland vid mitt mästartebord
Den lurfviga pjesen med saxon.

*) F. d. kyparen, f. d. restauratören, f. d. skräddaren och taxeringsmannen *Julius Edvard Söderstedt*, numera en af tidningen "Fäderneslandets redaktörer".

Från Beruska salongen anländer
Nersvinad från topp och till tån,
"Notarién Grålle, *) som känd är
Att vara en lögnenes son;
Men jag sitter stolt på mitt mästarebord
Och, för att med frukost och toddar bli
smord,
Försvrarar jag "lunsen" — med saxen.

För *Ujven* **) jag indrar på staten
Och klär honom hvad jag förmår
Fast jag ger'n båd pengar och maten,
Hans inkomst dock aldrig förslår;
Men jag sitter rik på mitt skraddarebord,
Ty utan att bråka med siffror och ord
Beskattar jag "Plogén" ***) med saxen.

Notisjägaren vågar ej ljuga;
För honom jag då läser lag.
Den, som han "skällt ner" kan ju truga
På reklamationer en dag,
"Men jag ljuger fritt på mitt mästarebord
Evinnerlig lögn är hvart skraddareord,
Besvuret vid nålen och saxen".

*) F. d. extra ord. landskontoristen *Traugott Gråhl*, "Fäderneslandets" notisjägare på gator och krogar.

**) *Carl Gustaf Ugglå*, "Fäderneslandets" f. d. hufvudredaktör

***) *Jakob Fredrik Hagström*, f. d. åkare-dräng, afskedad exekutionsbetjent (kisse), tidningen "Fäderneslandets" förläggare.

Monolog

af

Skräddaren med reversen och räfsvansen.

Jag fattig syndig människa,
Med synd född jag är vorden;
Jag skall nu aldrig kunna ha,
En glad stund här på jorden,
Om allt hvad ondt jag hafver gjort.
I verkligheten blefve spordt
Och känt i hela Norden.

Revers jag stal; men räfsvans har,
Som döljer stulna varan,
Och girar än som ärlig karl,
Men anar ständigt faran;
Ty upptäckt nog mitt brott kan bli;
Men denna dag jag ej vill si —
Då griper jag till snaran.

Jag mutor tagit prejat folk;
Väl känt i hela staden.
Jag suttit, lik en giftig dolk,
Ibland nidskrifvar-raden.
Dock redligt folk mig trott om godt
Bevis på att de ej förstått
Mitt värf i tidningbladen.

Tänk, hvilka skurkstreck jag begått
Samt stölder ock tillika!
Vid valmöten jag dock förstått
Liberalism predika.
Man trott jag var en redbar man;
Sitt misstag man dock slutligt fann
Nu får jag gåfvor rika.

Jag vald blef till till taxeringsman
Och skall väl därför vara;
Men att man ingen annan fann
Är svårt till att förklara.
Den sämsta tidningspress som finns.
Jag tillhör, som hvar men'ska minns.
Hur kan man så förfara!

Jag vill dock oblygt träda fram.
Fast *tjuv* jag än må tänkas.
Jag aldrig blygsel haft och skam;
Förakt mig väl må skänkas,
Jag hämnas då på annat sätt.
I "Fäderneslandet" det går lätt.
Der men'skor nedrigt kränkas.

Syns ej på mig att *tjuv* jag är?
— Jag öppet er nu frågar —
Och att jag på mitt samvet' bär
Mycket, som jemt mig plågar?
Jag kastas kring i lifves dans.

Och knogar med min räfvasvans.
Som ock min skam högt rågar.

*Julius Edcard**)

*) Är det den i "Maj-Grisen" afbildade sorgligt ökände, förre kyparen, förre restauratören och förre skräddaren numera en af "Fäderneslandets" redaktörer, *Söderstedt*, boende i huset n:r 58 vid Regeringsgatan, tillhörigt förre majoren *Fahnehjelm*?

Sätt. fråga.

Pris: 15 öre.

STOCKHOLM, ROSENSTRÖMS boktryckeri. 1871.

Innehåll:

Tillkomnagsgivande	sid. 2.
Till afhaågheten	3.
Tidningen Fäderneslandets uppkomst, fortgång och närvarande ståndpunkt	9.

Biografier:

Jacob Fredrik Hagström, boktryckare och »Fäderneslandets» förläggare (med porträtt, efter fotografi)	29.
Julius Edvard Söderstedt, f. d. skräddare	51.
Jacob Engman, »Fäderneslandets» referent i Stockholms rådhusrätt	67.
Viktor Arnelius, författare af »Bref till syster Ulla»	69.
C. F. O. Sandahl	72.
Erik Israelsson, »Fäderneslandets» xylograf	74.
Samuel Ödmann, »F:dets» hufvudredaktör	75.
Nils Rudolf Munck af Rosenschöld	89.
Carl Gustaf Ugglå	80.
J. Edvard Martin, med. doktor	82.
Charles Otto Constantin Simmingsköld, f. d. skeppsklärare, s. k. rådman	83.
Sven Persson, »F:dets» referent i polisdomstolen	»
G. A. (Nilsson) Nordeman, s. k. jurist och advokat	»
Zacharias Cajander, agronom	84.
Alex. Lindström, f. d. telegrafassistent, privatlärare	»
Sven Adolf Hedin, fil. doktor, f. d. riksdagsman	85.
Carl Östberg, kammarskrifvare i tullverket	»
Carl Falk, bokhållare	»

Kaptenen Julius Mankell, Maximilian Axelsson, Lorentz Edvard Svedberg, Filip Jakobsson, Trautzott Grahl, F. Kjerrman, Hindberg, Abraham Livén	86.
Förre revisorn Johan Petter Bergh, Hugo Nisbeth, Carl Axel Danielsson, Hans Magnus Malmjö, Viktor Odin, C. B. Löwstädt, litteratören Henriksson, Carl Ekström, E. A. Rosen	87.

Uppgift å de tryckfrihetsåtal, som emot »F:dets» varit anhängiggjorda sedan 1857 till närvarande tid.

